6 ՄԱՅԻՍ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 82 (3005)

Ազգ
Azg
armenian daily

Հայաստանի ... գրադարան

Համահայկական հայեցակարգ ցեղասպանության վերաբերյալ

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Այսօր եւ վաղը ՀՀ ԳԱԱ նիստերի դահլիճում կկայանա միջազգային գիտագործնական կոնֆերանս «Ցեղասպանության գործոնը հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործում» թեմայով: Նախօրեին «Երեւան» հյուրանոցում Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանը, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների եւ քաղաքականության հայկական ինստիտուտի տնօրեն, պրոֆ. Յու. Բարսեղովը, քաղաքագետ Անդրանիկ Միհրանյանը եւ կոնֆերանսի մասնակից մի խումբ փորձագետներ մամուլի ասուլիս տվեցին: Այսօրվա խորհրդաժողովին մասնակցում են ճանաչված գիտնականներ նաեւ Գերմանիայից, Հունաստանից, Ֆրանսիայից, Ռուսաստանից, Իսրայելից, ԱՄՆ-ից, Կանադայից ու Շվեյցարիայից: Բովանդակությամբ ու նշանակությամբ բացառիկ այս հավաքում ցեղասպանության ասպարեզի բարձրակարգ փորձագետները մտադիր են մշակել

PHOTOLURE

համահայկական ծրագիր, որը կանոնակարգելու է ցեղասպանության հարցի լուծումը մեկ միասնական հայեցակարգի դիրքերից: Այն լինելու է առավելագույնս իրատեսական՝ հաշվի նստելով հայ-թուրքական եւ ընդհանրապես տարածաշրջանային հարաբերությունների ներկա վիճակի ու հետագա հեռանկարների հետ: Պրոֆ. Յու. Բարսեղովը կարեւորեց խնդիրը միջազգային իրավական նորմերի շրջանակում դիտարկելու անհրաժեշտությունը: Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի պատմաբաններն ու քաղաքագետները սիրում են խոսել միջազգային իրավունքի պահանջները հարգելու մասին: Ըստ պրոֆեսորի, հենց դրանից էլ պետք է սկսել, ընդառաջ գնալով այդ կոչին մշակել պատմաաշխարհագրական, վիճակագրական փաստերի անխոցելի համակարգ: Չնայած ցեղասպանության հարցը շատ է շրջանառվել, առ այսօր մնում են հիմնավորման ու ճշգրտումների կարիք զգացող բազում հիմնահարցեր: Օրինակ, այդ մեծ եղեռնագործության ժամանակի խնդիրը, այն պետք է հաշվել 1915 թվականից, թե՞ դրանից առաջ: Մինչեւ ո՞ր ժամանակահատվածն է շարունակվել, ի՞նչ տարածք է ընդգրկել՝ Թուրքիայի սահմաններից ներս եւ դուրս: Ճշգրտումների կարիք ունի զոհվածների թիվը, ոչ միայն ֆիզիկապես ոչնչացվածների, այլեւ տեղահանվածների, թրքացվածների ու կրոնափոխվածների: Բոլոր հարցերի վերաբերյալ մեկ ընդհանուր հայտարարի գալը քաղաքագետներին կզրկի թեկուզ աննշան անճշտությունն իրենց օգտին ու մեր դեմ օգտագործելու հնարավորությունից:

Տես ▸ էջ 2

Շեւարդնաձեն Աբաշիձեին հորդորում է հրաժարական տալ

«Աղյուծն» ասում է, որ հրաժարական չի տա

Բաթումից մոտ 15 կմ հեռու գտնվող Չակվի բնակավայրում երեկ երեկոյան տեղի են ունեցել բախումներ մի կողմից Աջարիայի առաջնորդ Ասլան Աբաշիձեի զինված խմբավորման, մյուս կողմից՝ ինքնավարության մայրաքաղաք շարժվող վարչապետ Զուրաբ Ժվանիայի ուղեկցող մարդկանց միջեւ: «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ կան ծանր վիրավորներ:

Աջարիայում իրավիճակը ծայրաստիճան լարված է: Ինքնավարության առաջնորդ Ասլան Աբաշիձեն ուշ երեկոյան հերքեց մինչ այդ Թբիլիսիի իշխանությունների տարածած տեղեկատվությունն իր հրաժարականի մասին: Աբաշիձեն լրագրողներին ասաց, որ ինքը մտադիր չէ հրաժարական տալ եւ հեռանալ Աջարիայից: Աբաշիձեն նշեց, որ ինքը նախապատրաստվում է հանդիպել Բաթում ժամանող Ռուսաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Իգոր Իվանովի հետ, որից հետո կանի հայտարարություն: «Այդ հանդիպումից հետո ես կանեմ հայտարարություն, հուսով եմ, Իվանովը նույնպես կանի», ասաց Աբաշիձեն:

Վրաստանի նախկին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն Աբաշիձեին հորդորել է հրաժարական տալ: «Ոչ մի պաշտոն եւ դիրք, որ զբաղեցնում ենք, չարժե գեթ մեկ մարդու կյանքի գին: Սեփական շահերը պետք է զոհաբերել հանուն պետական շահերի եւ պետության շահերը դնել սեփական շահերից բարձր», ասել է Շեւարդնաձեն «Իմեդի» հեռուստաընկերությանը:

Իսկ նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին Աբաշիձեին եւ նրա ընտանիքին պատրաստ է անվտանգության երաշխիքներ տալ: «Անիմաստ արյունահեղությունից խուսափելու համար ես պատրաստ եմ Աբաշիձեին եւ նրա ընտանիքին տալ անձեռնմխելիության երաշխիքներ: Համաձայն եմ, որ Աբաշիձեն այսուհետեւ եւս ապրի Վրաստանում: Եթե չի ուզում, ապա կարող է հեռանալ ցանկացած երկիր, ուր ինքն է ուզում», ասել է Սաակաշվիլին հատուկ հայտարարությունում: «Այսօր ես երկու հեռախոսազրույց եմ ունեցել Պուտինի հետ եւ նրան հորդորել Աբաշիձեին տրամադրելու քաղաքական ապաստան: Ես երդվեցի, որ Վրաստանը Աբաշիձեին հետ չի պահանջի, չնայած նրա գործած հանցագործություններին: Մենք դեռ ռուսներից պատասխան չենք ստացել: Մոսկվան քննարկում է մեր առաջարկությունը», ասել է նա:

Կեսգիշերին մոտ մենք կապվեցինք Բաթումում աշխատող մեր վրաց գործընկերներից Դիանա Վաշակմաձեի հետ: Նրա խոսքերով, Աբաշիձեի նստավայրը շրջափակման մեջ են վերցրել «Կմարա» շարժման ակտիվիստները: Ինքնավարության առաջնորդի պահակազորը ցուցարարներին թույլ չի տալիս ավելի առաջ շարժվել: Ի տարբերություն վրացական հեռուստաընկերությունների հաղորդագրությունների, Վաշակմաձեի խոսքերով, Աբաշիձեի կողմնակիցների եւ ընդդիմության միջեւ փոխհրաձգություն չի եղել: Ավելի ուշ Թբիլիսիում գտնվող «Ազգ»-ի թղթակից Աղավնի Հարությունյանը տեղեկացրեց, որ Իգոր Իվանովը ժամանել է Բաթում: Ո՛չ Աբաշիձեն, ո՛չ Իվանովը հայտարարություն դեռեւս չէին արել մինչեւ թերթի տպագրության հանձնվելը:

Ռ. Հ.

Հասարակածային Գվինեայում արդեն դատե՞լ են հայ օդաչուներին

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հասարակածային Գվինեայում ձերբակալված 6 հայ օդաչուների մասին առայժմ նոր տեղեկություններ չեն ստացվել: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ արտգործնախարարության մամլո խոսնակ Համլետ Գասպարյանը, մի քանի օրից աֆրիկյան այդ երկիր կմեկնի ՀՀ ԱԳՆ պատվիրակությունը: Ըստ Գասպարյանի, Հասարակածային Գվինեա մուտք գործելու թույլտվություն արդեն ստացվել է, եւ հայ դիվանագետները մեկնելու են այդ երկրի իշխանությունների հետ բանակցելու եւ հայ օդաչուներին ազատելու ուղղությամբ առավելագույն ջանքեր գործադրելու նպատակով: Մամլո խոսնակը նշեց, որ Հայաստանն իր քաղաքացիների ազատ արձակման գործում համագործակցում է նաեւ մի շարք միջազգային կազմակերպությունների, մասնավորապես ՄԱԿ-ի եւ Միջազգային կարմիր խաչի հետ:

Ըստ չճշտված տեղեկությունների, հայ օդաչուների գործով դատավարությունը Հասարակածային Գվինեայում արդեն իսկ ավարտվել է: Օդանավի հրամանատար Աշոտ Կարապետյանը դատապարտվել է գնահատակման, իսկ ղեկապետ Սամվել Մանկալյանը, բորտմեխանիկ Ռազմիկ Խաչատրյանը, երկրորդ օդաչու Սամվել Դարբինյանը, ինչպես նաեւ անձնակազմի եւս երկու անդամներ դատապարտվել են 15-ական տարվա ազատազրկման: Ի պատասխան մեր հարցի, Համլետ Գասպարյանը չկարողացավ ոչ հաստատել եւ ոչ էլ հերքել հայ օդաչուների արդեն իսկ դատապարտված լինելու փաստը:

Հիշեցնենք, որ հայ օդաչուները մեղադրվում էին Հասարակածային Գվինեայում պետական հեղաշրջում նախապատրաստելու եւ լրտեսության մեջ:

Լրագրողների նկատմամբ ոտնձգությունների գործը Երեւանի դատախազության վարույթում

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ գլխավոր դատախազության հասարակական կապերի եւ լրատվության բաժնից, 2004 թ. ապրիլի 5-ին, ինչպես արդեն հաղորդվել է, Երեւան քաղաքի Մատենադարանին հարող տարածքում «Ազգային միաբանություն» կուսակցության կազմակերպած հանրահավաքի ընթացքում անհայտ անձինք բռնություններ են գործադրել զանգվածային լրատվության մի շարք աշխատակիցների նկատմամբ, վնասվել է վերջիններիս պատկանող գույքը: Նշված արարքների փաստով ոստիկանության մարմինների կողմից ապրիլի 8-ին հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քր. օր.-ի 258 հոդվածի 3-րդ մասի հատկանիշներով: ՀՀ գլխավոր դատախազի հանձնարարությամբ հիշյալ քրեական գործը ընդունվել է Երեւան քաղաքի դատախազության վարույթ: Ստեղծվել է քննչական օպերատիվ խումբ, միջոցներ են ձեռնարկվում հանցագործությունը կատարած անձանց ինքնությունը պարզելու ուղղությամբ:

Մ. Մ.

Բենզինի թանկացման պատճառը վրաց-աջարական լարվածությունը չէ

Հայաստանում բենզինի գների որոշակի բարձրացման պատճառը վառելիքի միջազգային գների բարձրացումն է, որը հասել է 1 բարելի դիմաց 36 դոլարի: Այս մասին երեկ տեղեկացանք բենզինի եւ դիզվառելիքի ներմուծմամբ զբաղվող Հայաստանի խոշորագույն ընկերության՝ «Ֆլեշ» գործադիր տնօրեն Յաշա Խաչատրյանից: Նա հայտնեց, որ վերջին 5-6 տարիներին միջազգային գները նման մակարդակի չէին հասել: Ինչ վերաբերում է Աջարիայում ծավալվող իրադարձությունների ազդեցությանը Հայաստանում բենզինի գների վրա, ապա ընկերության գործադիր տնօրենը ասաց, որ իրենք վառելիքը ներկրում են Փոթի-Այրում ճանապարհով, որն այժմ գործում է, եւ Աջարիայի դեպքերը չեն ազդում բենզինի գների վրա: «Եթե, իհարկե, չսկսվեն ռազմական գործողություններ, որոնք կդժվարացնեն մեր գործերը», ավելացրեց մեր զրուցակիցը:

Ա. Մ.

Շահումյանից, Գետաշենից, եւ այլ բնակավայրերից բռնագաղթածները մտադիր չեն զիջել իրենց հայրենիքը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցություններում նպատակահարմար է բարձրացնել նաեւ Գետաշենի, Շահումյանի եւ մյուս բնակավայրերի վերադարձման հարցը, մայիսի 5-ի ասուլիսին հայտարարեց «Շահումյան-Գետաշեն» հայրենակցական միության նախագահ Էդիկ Բալայանը: Նա ընդգծեց, որ այդ բնակավայրերից բռնագաղթածները մտադիր չեն զիջել իրենց հայրենիքը եւ ցանկանում են այն տեսնել ազատագրված: Ըստ Է. Բալայանի, միության ներկայիս հիմնախնդիրներից է պահպանել բռնագաղթածների հավաքական ուժը եւ հայրենի գյուղերի ազատագրման ոգին:

Միության նախագահը նշեց, որ լռանում է Գետաշենի, Շահումյանի, Մարտունաշենի եւ այլ բնակավայրերի հայ բնակչության բռնի տեղահանման 13-րդ տարին: 1991 թ. մայիսի 2-7-ը Ադրբեջանի իշխանությունը խորհրդային բանակի մասնակցությամբ տեղահանեց շուրջ 20 հազար հայերի, որոնք թողնելով իրենց ծննդավայրերը՝ գաղթեցին Հայաստանի Հանրապետություն:

«Շահումյան-Գետաշեն» հայրենակցական միությունը ստեղծվել է 1990 թ.՝ սկզբնապես սոցիալ-տնտեսական խնդիրներ լուծելու նպատակով, սակայն վերը նշված իրադարձություններից հետո զբաղվում է՝ բռնագաղթածների հիմնահարցերով: Ըստ Է. Բալայանի, չնայած հիմնականում լուծվել են փախստականների բնակարանային խնդիրները, սակայն ներկայումս էլ մեծ թվով ընտանիքներ դեռեւս ապահովված չեն բնակարաններով:

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Գնահատական ԵԽԽՎ բանաձեւին, տեղեկություններ նախարարության աշխատանքի մասին

ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի ասուլիսը

ՀՀ արդարադատության նախարարը երեկ Արմենպրեսի մամուլի սրահում լրագրողներին համառոտ ներկայացրեց նախարարության այս տարի կատարած աշխատանքներն ըստ վարչությունների: Արդարադատության նախարարությունը 100-ից ավելի օրինագծերի եւ այլ իրավական փաստաթղթերի եզրակացություններ է տվել եւ մշակել բազում օրինագծեր, որոնցից Հարությունյանն առանձնացրեց «ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր եւ ցույցեր անցկացնելու մասին» օրենքը: Այն, ըստ նախարարի, «պարունակում է բավարար երաշխիքներ, որոնք թույլ են տալիս նշված միջոցառման անարգել անցկացումը»: Կարեւորվեց նաեւ նոր աշխատանքային օրենսգրքի մշակումը, որի լրամշակումներին մեծապես նպաստել են հրապարակային քննարկումները, ինչը կատարվել է նաեւ «ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր եւ ցույցեր անցկացնելու մասին» օրենքի մշակման ընթացքում:

Նախարարությունը կարողացել է պետռեգիստրի տարածքային 10 ստորաբաժանումներ ապահովել համակարգիչներով եւ ստեղծել մեկ միասնական համակարգչային ցանց: Դրա շնորհիվ հանրապետությունում իրավաբանական անձի գրանցումը կատարվում է 24 ժամվա ընթացքում: Մինչեւ տարեվերջ ստեղծված ցանցին կմիանա եւս 8 տարածքային ստորաբաժանում: Ստեղծվելու է արդարադատության բարձրագույն դպրոց, որտեղ համապատասխան կրթություն ունեցող անձինք մրցութային կարգով երկու տարի սովորելուց հետո նշանակման կարգով կաշխատեն որպես դատավոր: Դպրոցը զբաղվելու է դատավորների պատրաստմամբ եւ վերապատրաստմամբ: Դավիթ Հարությունյանը համոզված է, որ նշված դպրոցը պրակտիկ ուսուցմամբ կապահովի դատավորի փորձը, իսկ աշխատանքի նշանակման կարգը ինչ-որ չափով կնպաստի կոռուպցիայի կրճատմանը:

Վարկային ծրագրի շրջանակում ծրագրված է դատարանավարության պարզեցում, նաեւ փաստաթղթերի էլեկտրոնային շրջանառության ապահովում: Առաջնային է համարվում դատարանների շենքերի բարեկարգման խնդիրը, որը նույնպես լուծվելու է վարկային ծրագրի շրջանակում: Կառուցվելու եւ նորոգվելու է դատարանների 16 շենք: Արդեն կառուցվել են Մալաթիա-Սեբաստիա եւ Ավան-Նոր Նորք համայնքների առաջին ատյանի դատարանի շենքերը, նորոգվել է Աշտարակի դատարանի շենքը: Երեւանում սկսվել է եւս երկու համայնքների եւ Էջմիածնի դատարանների շենքերի կառուցում: Արդեն նորոգվել են մի քանի քրեակատարողական հիմնարկների շենքեր, դատապարտյալների հիվանդանոցում կառուցվել է տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի բաժին: Նմանատիպ բաժնի անհրաժեշտություն կա նաեւ Նուբարաշենի քրեակատարողական հիմնարկում:

Օրենսդրության բարեփոխման եւ զարգացման այս փուլում նախարարը կարեւորեց իրազեկման խնդիրը եւ հայտնեց, որ լինելու են պաշտոնական էլեկտրոնային տեղեկագիր, ինտերնետային կայքէջեր, վաճառվելու են լազերային սկավառակներ եւ մայիսի վերջից կամ հունիսին հեռարձակվելու է հեռուստահաղորդում, որը մատչելիորեն ներկայացնելու է օրենսդրական փոփոխություններն ու զարգացումները: Սկսվելու են նաեւ իրավական փաստաթղթերի արխիվից օգտվելը դյուրացնող աշխատանքները, սակայն վերջնական ցանկալի արդյունքի հասնելու համար, Հարությունյանի հավաստմամբ, պահանջվում է տարիների աշխատանք:

Նոտարական փաստաթղթերի կեղծումները բացառելու ձեւ եւ արդյունավետ միջոց համարվեց պաշտպանական 10 շերտ ունեցող դրոշմանիշը: Այն յուրաքանչյուր նոտար պարտավոր է փակցնել իր կնիքով վավերացվող փաստաթղթի վրա: Նշված դրոշմանիշի ներմուծումը, նախարարի հավաստմամբ, բացառելու է փաստաթղթերի կեղծումը, իսկ մինչ այդ ամեն ամիս գրանցվում է առնվազն 20 կեղծում: Առայժմ բացահայտվել է դրոշմանիշի կեղծման փորձի մեկ փաստ: Ծրագիր կա «Լատինական նոտարիատի միջազգային միությանն» անդամակցելու: Դավիթ Հարությունյանը ցավով հայտնեց, որ դեռ շարունակվում է դատական մարմիններին ուղղված նամակների հոսքը նախարարություն:

Անդրադառնալով ԵԽԽՎ Հայաստանի պարտավորությունների մասին ընդունած բանաձեւին, նախարարը հայտնեց, որ այդ փաստաթղթի առկայությունն ինքնին մտահոգիչ է եւ ինքը չէր ուզենա, որ Հայաստանի ներքաղաքական խնդիրները ԵԽԽՎ քննարկման առարկա դառնային: Իսկ այժմ կարեւոր է բանաձեւից առավելագույն դրականը քաղելը: Վարչական կալանքները վերացնելու ԵԽԽՎ պահանջն, ըստ նախարարի, ընդամենը ձեւակերպման խնդիր է, եւ վարչական բառը հարկավոր է փոխարինել դատականով: Ինչպես, ծրագրվում է հարցի քննարկումն անցկացնել ԵԽԽՎ փորձագետների հետ: Չժխտելով դատաիրավական համակարգում կոռուպցիայի առկայությունը, նախարարը կարծիք հայտնեց, որ ՀՀ գլխավոր դատախազության համակարգում ստեղծված «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի բաժինն» այն մարմինը չէ, որ կկարողանա նշված ոլորտում կոռուպցիան կրճատել: Նորաստեղծ բաժինն, ըստ նախարարի, գուցե կարողանա լուծել անհրաժեշտ մասնագիտացման խնդիրը, բայց ավելի արագ կվերածվի դատախազության համակարգում կոռուպցիայի եւս մի օղակի:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Համահայկական հայեցակարգ ցեղասպանության վերաբերյալ

Սկիզբը էջ 1

Մինչ այժմ նրանց այդպիսի «նվեր» մատուցում էին հայ գիտնականների ու ցեղասպանության ճանաչման քաշագողների տարերային, չկանոնակարգված որոշումներն ու հայտարարությունները: Այնպես որ, կոնֆերանսը ռազմավարական խնդիր է լուծելու: Մշակելու է ծրագիր, որ պատասխան է տալու այն հարցին, թե ինչ է ի վերջո պահանջում Հայաստանն այսօր Թուրքիայից: Այն ներառելու է ե՛ւ հայ-թուրքական սահմանի բացման, ե՛ւ ցեղասպանության փոխհատուցման հարցերը, որոնց լուծումները կարող են հիմք դառնալ եւ լոբբիստական, ե՛ւ արտաքին քաղաքականության, ե՛ւ սփյուռքի ու տեղական կազմակերպությունների գործունեության համար: Այդ դժվար առաքելությունն իրականացնելու է փորձագետների հատուկ խումբը, որի կազմը հայտնի կդառնա խորհրդաժողովի ընթացքում: Իսկ մինչ այդ առաջին քայլերն արդեն արվել են: Հրապարակվել է երկհատոր գիրք ցեղասպանության մասին, ուր առաջին անգամ օգտագործվել են Ռուսաստանի արխիվային նյութերը: Մոսկվայում 2 հուշարձան պիտի բացվի առաջիկայում, իսկ 1 տարում կտպագրվեն նաեւ փորձագետների մշակած համահայկական ծրագրի նյութերը:

Ապրիլի 24-ին, մեծ սղանի հիշատակի օրն աշխարհի ամենաընթերցվող թերթերում՝ «Նյու Յորք թայմս», «Ֆիգարո», «Մոնդ», «Դեյլի թելեգրաֆ» եւ այլն, տպագրվել է Արա Աբրահամյանի ընդարձակ հոդվածը Մեծ եղեռնի մասին, որի հայերեն թարգմանությունը լույս է տեսել «Ազգ»-ում: Սա եւս նախադեպ կարելի է համարել, երբ առաջին անգամ համաշխարհային մամուլը զանգվածաբար ներկայացնում է հիմնախնդիրը:

Եվ քանի որ ասուլիսը տեղի ունեցավ հանրապետության համար բարդ ժամանակահատվածում, անդրադարձ եղավ նաեւ ներքաղաքական կացությանը: Հարցին, թե ինչպես է վերաբերվում այն լուրերին, թե ընդդիմությունը ֆինանսավորվում է դրսից, մասնավորապես նաեւ Ռուսաստանից, Արա Աբրահամյանը պատասխանեց. «Ռուսաստանում չկա այնպիսի ուժ, որը շահագրգռված լինի ֆինանսավորել, որպեսզի Հայաստանում անկայուն վիճակ լինի: Փոխարենը, Հայաստանում կան այնպիսի ուժեր, որոնք ի վիճակի են եւ կարող են նպաստել ճգնաժամի հաղթահարմանը: Այն, ինչ կատարվում է Հայաստանում, չի կարող անտարբեր թողնել մեզ: Մենք խիստ բացասաբար ենք վերաբերվում այս գործընթացներին: Ես կարծում եմ, որ դրանք իշխանությունների ոչ ճիշտ քաղաքականության հետեւանք են: Մյուս կողմից, ընդդիմությունը պիտի գիտակցի պետականությունը վտանգի ենթարկելու փաստը»: Անդրանիկ Միհրանյանի գնահատմամբ էլ, ստեղծված իրավիճակի դրդապատճառը նաեւ այն էր, որ Սահմանադրական դատարանը հստակ դիրքորոշում չարտահայտեց՝ պե՞տք է վստահության հանրաքվե անել, թե՞ ոչ: Այնուամենայնիվ, ե՛ւ Արա Աբրահամյանը, ե՛ւ Անդրանիկ Միհրանյանը համակարծիք էին, որ ճգնաժամի միակ լուծումը կարող է դառնալ խնդիրը փողոցից կլոր սեղանի շուրջ բերելը:

«Ես այդպիսի մարդու չեմ ճանաչում»

«Առավոտ» թերթի թղթակցի հարցին, թե որքանո՞վ է իրականությանը համապատասխանում ՀՌԱԿ ատենապետ Հարություն Առաքելյանի հայտարարությունը, թե Արա Աբրահամյանը գնել է Թեքեյան կենտրոնի բաժնետոմսերի մի մասը եւ արդյունքում **«Ազգ»** օրաթերթն իր ողջ կազմով «նվիրվել» է նրան, Ա. Աբրահամյանը պատասխանեց. «Մեծ ուրախությամբ կընդունեի նվերը, բայց որ այդպիսի նվեր չեմ ստացել, կարող եմ հստակ ասել: Իսկ թե ով է Հարություն Առաքելյանը, չգիտեմ: Այդպիսի մարդու չեմ ճանաչում: Որպեսզի նման հայտարարություն արվի, դրա իրավունքը պիտի վաստակել: Ես անձամբ **«Ազգ»** թերթը չեմ գնել, պետք է ճշտել, թե ո՞վ է գնել»:

ՀԳՄ քարտուղարությունը հերքում է Հ. Առաքելյանի հայտարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի ռամկավար ազատական կուսակցության հանրապետական վարչության օրերս տարածած այն հայտարարությունը, թե Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի, Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը չի կատարել իր խոստումը, այն է 100 հազար ԱՄՆ դոլար փոխանցել Համահայկական գրական հիմնադրամին, ըստ Հայաստանի գրողների միության քարտուղարության, անհիմն է: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին միության քարտուղարությունից, ըստ Ա. Աբրահամյանի եւ ՀԳՄ քարտուղարության միջեւ կնքված պայմանագրի, այդ գումարը պետք է փոխանցվի մինչեւ մայիսի վերջը, եւ այդ ուղղությամբ աշխատանքներն արդեն ընթացքի մեջ են:

Նշվեց, որ արդեն երկրորդ տարին է, ինչ Ռուսահայերի միության հետ համատեղ ՀԳՄ-ը տպագրում է ռուսալեզու «Լիտերատուրնայա Արմենիա» («Գրական Հայաստան») հանդեսը, եւ ավանդական են դարձել վերջինիս ջանքերով ռուս գրողների պատվիրակության այցելությունները Հայաստան Թարգմանչաց տոնի շրջանակներում, ինչն ավելի է սերտացնում ռուս-հայկական գրական կապերը: Նաեւ երախտագիտության խոսք ասվեց Ա. Աբրահամյանի կողմից գեղարվեստական մի շարք գրքերի տպագրությունը հովանավորելու համար:

Քայքայիչ պաշտամունք. խնդրով հետաքրքրվում է ՀՀ գլխավոր դատախազությունը

Այսօր Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը լսելու է քաղաքացի Գայանե Սարգսյանի հայցն ընդդեմ Կենտրոնի համայնքապետ Գագիկ Բեգլարյանի, որով պահանջում է մինչ այդ իր դեմ Գագիկ Բեգլարյանի հայցն անհիմն ճանաչել: Իսկ Կենտրոնի թաղապետն իր հայցով խնդրում էր Գայանե Սարգսյանի անգործունակության ճանաչումը: Այս դատավարությունը կհամալրի մի քանի այլ դատական գործերի շարքը, դրանք խճճված մի պատմության շուրջ են, իսկ հիմքում անչափահաս երեխայի ճակատագիրը: Աղմկահարույց այս գործին «Ազգը» հետեւողականորեն անդրադարձել է: 9-ամյա Հասմիկ Գրիգորյանի մայրը (Գայանե Սարգսյանը) քայքայիչ պաշտամունքի հետեւորդ է, եւ հայրը պայքարում է դուստր խնամակալը դառնալու համար: Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը հօգուտ հոր՝ Նշան Գրիգորյանի էր վճիռ կայացրել, եւ այժմ գործը վերաքննիչ դատարանում է: Առաջին ատյանի դատարանը նաեւ կասկածի տակ էր դրել մոր հոգեկան վիճակը եւ նշանակել դատահոգեբանա-հոգեբուժական փորձաքննություն: Նույն պահանջով, սակայն արդեն հարկադիր կատարման պահանջով դատարան էր դիմել Կենտրոնի թաղապետը: Բնականաբար, փորձաքննությունից խուսափելու պատճառով էլ Գայանե Սարգսյանը սկզբում բացարկ էր հայտնում իր դեմ որոշում կայացրած դատավորներին, սակայն՝ ապարդյուն: Այժմ հերթը Կենտրոնի թաղապետինն է:

Իսկ ո՞վ է կանգնած խճճված պատմության հետեւում: Այս մասին եւս բազմիցս գրվել է՝ ՆԳՆ պոլիկլինիկայի նախկին նյարդաբույժ Սոնա Ֆահրադյանը, որն, օգտագործելով մասնագիտական որակները, մարդկանց իր ազդեցության տակ է գցում: Գայանե Սարգսյանն այս պատմության զոհն է, մեկը նրանցից, ովքեր ընկել են տիկին Ֆահրադյանի ծուղակը: Շահամոլությունն այս տիկնոջը ստիպել է խեղել Գայանե Սարգսյանի եւ շատ ուրիշների ճակատագիրը:

Վերջերս «Շողակաթ» հեռուստաընկերությունը ցուցադրեց «Արգելված բժշկություն» ֆիլմը, որի «հերոսուհին» Սոնա Ֆահրադյանն է: Այս ֆիլմը գրավել էր իրավապահ մարմինների ուշադրությունը, եւ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ Ժ. Խառատյանի ապրիլի 27-ի որոշմամբ Սոնա Ֆահրադյանի նկատմամբ հարուցվել է քրեական գործ: Նշենք, որ մինչ այս որոշումը Ժաննա եւ Ռոբերտ Դոլմաթյանների քրեական գործ հարուցելու հայցը հանցակազմի բացակայության պատճառով մերժվել էր: Ի դեպ, Դոլմաթյանների դուստրը՝ Նանա Դոլմաթյանը, եւս քայքայիչ պաշտամունքի հետեւորդ է:

Քրեական գործ հարուցելու մասին մեզ տեղեկացրեց Գայանե Սարգսյանի քույրը՝ Էվելինա Սարգսյանը, եւ առիթն օգտագործելով շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանին, որը, գիտակցելով խնդրի կարեւորությունը ազգային անվտանգության տեսանկյունից, հանձնարարել է զբաղվել այս գործով:

Մ. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԴ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ
/հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ... առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Լրացիկ

Համաշխարհային բանկը Հայաստանի միակ դոնորը չէ

Ռոջեր Ռոբինսոնը հույսով է, որ «Լինսի» հիմնադրամը կշարունակի Հայաստանին աջակցելու ծրագիրը

Համաշխարհային բանկի տնօրենների խորհուրդը մայիսի 4-ին հաստատել է Հայաստանին տրվող միանգամից երեք վարկային ծրագիր՝ 34 մլն դոլար ընդհանուր արժողությամբ: Այդ առթիվ երեկ մամուլի ասուլիս էր հրավիրել Համաշխարհային բանկի երեւանյան գրասենյակի տնօրեն Ռոջեր Ռոբինսոնը: Թվարկելով այդ ծրագրերը, նա տեղեկացրեց, որ առաջին ծրագիրը, 10,15 մլն դոլար արժողությամբ, ուղղված է պետական հատվածի արդիականացմանը: Այն ենթադրում է քաղծառայության կառավարման ուժեղացում, էլեկտրոնային գնումների համակարգի ներդնում, վերահսկիչ պալատի ուժեղացում եւ քաղաքականության մշակման ու իրականացման բարելավում: Երկրորդը, 23 մլն դոլար արժողությամբ, Հայաստանի համայնքային ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ծրագիրն է, որը նախատեսում է «Հայջրմուղկոյուղու» կառավարման ուժեղացում եւ ներդրումներ: Եվ վերջապես, երրորդը լրացուցիչ վարկն է՝ 1,74 մլն դոլար արժողությամբ: Այն տրվում է գյուղատնտեսության բարեփոխման ծրագրի շրջանակներում եւ ուղղվելու է 2002 թ.-ի դեկտեմբերին ցրտահարությունից տուժած խաղողի եւ պտղատու այգիների սեփականատերերին:

Անդրադառնալով միջազգային այս կառույցի Հայաստանում իրականացրած ծրագրերին, Ռոջեր Ռոբինսոնը նշեց, որ դրանց ընդհանուր արժեքը, ներառյալ վերջին վարկերը, 755 մլն դոլար է: Դրանք ընդգրկել են բազմաթիվ ոլորտներ՝ կրթություն, առողջապահություն, ճանապարհների շինարարություն, ջրամատակարարման համակարգ եւ այլն: Ըստ ՀԲ ներկայացուցչի, իրենք դեռեւս երեք լարված ամիսների աշխատանք ունեն: Այդ ընթացքում պետք է իրականացվեն Հայաստանի աջակցության ռազմավարական, առողջապահության երկրորդ, ջրամբարների անվտանգության, սոցիալական ապահովության ծրագրերը: Դրանցից սոցիալական վարկի արժեքն է 5 մլն դոլար, իսկ առողջապահականը՝ 20 մլն դոլար:

Ռոջեր Ռոբինսոնը, պատասխանելով լրագրողների հարցին, Երեւանի ջրամատակարարման բարելավման ծրագրի արդյունքները դրական համարեց: Նա այն նախնական կարծիքը հայտնեց, որ խորհրդարանական հանձնաժողովի միջանկյալ եզրակացությունը՝ «դատելով նրանից, ինչ տեսանք, սխալ էր»: ՀԲ երեւանյան գրասենյակի ղեկավարը հայտնեց նաեւ, որ մտադրություն կա ֆինանսավորելու Երեւանի ջրամատակարարման բարելավման երկրորդ ծրագիրը:

«Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի շրջանակներում որքա՞ն գումար պետք է տրվի Հայաստանին» հարցին Ռոջեր Ռոբինսոնը պատասխանեց, որ այդ գումարը տրվում է Զարգացման միջազգային ընկերակցությունից: Այս կառույցի միջոցներից օգտվելու համար մեկ շնչին ընկնող եկամուտը պետք է համապատասխանի որոշակի ցուցանիշների: Եթե Հայաստանը շարունակի զարգանալ ներկա տեմպերով, ապա դուրս կգա այս ծրագրից: Այդուհանդերձ, առաջիկա չորս տարիներին ամեն ինչ կարվի, որ Հայաստանին տրվող միջոցները լինեն հնարավորինս շատ: Մնում է, որ դրանք արդյունավետ ծախսվեն: ՀԲ ներկայացուցիչը ավելացրեց, որ իրենք միակ դոնորը չեն, եւ ինքը հույսով է, որ «Լինսի» հիմնադրամը կշարունակի իր աջակցությունը Հայաստանին: Ռոջեր Ռոբինսոնի տեղեկություններով՝ այդ ուղղությամբ բանակցություններ են ընթանում: Հույս կա նաեւ, որ Հայաստանը կընդգրկվի ԱՄՆ կառավարության «Հազարամյակի մարտահրավերները» ծրագրում:

Սփյուռքի աջակցության մասին խոսելով, ՀԲ երեւանյան գրասենյակի տնօրենը կարծիք հայտնեց, որ վերջին 5-10 տարիների ընթացքում դա եղել է զգալի: Բազմաթիվ գործարար միջոցառումներ տեղի են ունեցել սփյուռքի հայերի միջոցով: Ցանկալի կլիներ, որ սփյուռքի մասնավոր ներդրումները լինեն ավելի շատ, բայց դրանք պետք է լինեն շահավետ եւ կայուն, ինչի համար անհրաժեշտ է բարելավել գործարար մթնոլորտը: Այստեղ դեռեւս որոշակի խնդիրներ կան, մասնավորապես կապված հարկային եւ մաքսային վարչարարության հետ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արեւը էներգիայի այլընտրանքային աղբյուր

Ծրագրի շնորհանդեսը Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում

2003 թ. գարնանը Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանի հելիոտեխնիկայի լաբորատորիայի եւ «Վիասֆեր տեխնոպարկ-տրանզիստոր պլյուսի» համագործակցությամբ նախաձեռնեց «Արեւային ֆոտովոլտային էներգակայանի նախագծում եւ տեղադրում» ծրագրի իրականացումը: Ծրագրի նպատակն արդիական հրատապության հարց է, Հայաստանում էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրի՝ արեւային էներգիայի օգտագործման հնարավորություններին վերաբերող:

2002 թ.-ից Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն օգտագործում է արեւային ջրատաքացուցիչ հարթակների դաշտ: Հատուկ սարքերի կիրառմամբ դրանք օգտագործվում են համալսարանի փոքր դահլիճի ջեռուցման եւ հովացման նպատակով: Այդ տարիներին սարքերի աշխատանքներին անհրաժեշտ էլեկտրաէներգիայի մի մասը վերցվում էր էլեկտրացանցից: Նորաբաց արեւային էլեկտրակայանը հնարավորություն կտա արեւի ճառագայթումից ստացված էներգիայի շնորհիվ ողջ համակարգն արտաքին էներգամատակարարումից դարձնել անկախ:

Համակարգի բաղկացուցիչ մասերից համալսարանի տանիքում տեղադրված արեւային ֆոտովոլտային 72 հարթակները՝ յուրաքանչյուրը մոտ 50 քմ տարածքով, պատրաստվել են ճարտարագիտական համալսարանի հելիոտեխնիկայի լաբորատորիայում: Համակարգն ամբողջացնող ֆոտովոլտային փոխակերպիչները պատկանում են ռուսաստանյան «Կրասնոյե զնամյա» գործարանի արտադրությանը, 10 կվտ հզորությամբ հատուկ այս ծրագրի համար հոսանքի փոխակերպիչը նախագծել եւ պատրաստել է «Տրանզիստոր պլյուս» կազմակերպությունը:

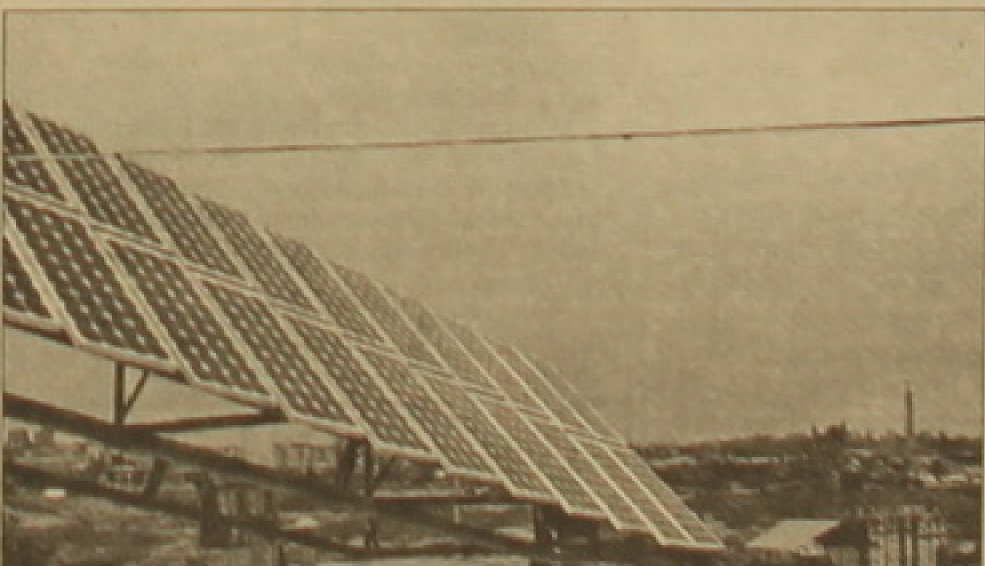

Ծրագրի շնորհանդեսը կատարվեց երեքշաբթի՝ ՀԱՀ-ի փոքր դահլիճում: Ծրագրի ղեկավար, ՀԱՀ-ի ճարտարագիտական ֆակուլտետի եւ ճարտարագիտական հետազոտական կենտրոնի փոխտնօրեն Արտակ Համբարյանը հանգամանորեն ներկայացրեց արեւային էներգակայանի կառուցվածքը եւ նշանակությունը: Համակարգի շնորհիվ արեւից ստացված էներգիան կարելի է օգտագործել ցանկացած նպատակով: Համակարգն ապահովում է առավելագույնը 5 կվտ էլեկտրական հզորություն: Արեւային էներգակայանի ամբողջական անկախացումն արեւի էներգիայի օգտագործման շնորհիվ բավական ծախսատար է (շուրջ 52.500 դոլար, որը, սակայն, ապահովում է անընդհատական էներգիա ստանալու հնարավորությունը), որի ֆինանսավորումը կատարվել է ամերիկացի բարերար Ժիրայր Թուրփանջյանի աջակցությամբ:

Շնորհանդեսին ներկա էին «Վիասֆեր տեխնոպարկի» նախագահ Արամ Վարդանյանը, ճարտարագիտական համալսարանի հելիոտեխնիկայի լաբորատորիայի վարիչ Ժոզեֆ Փանոսյանը, ՀԱՀ-ի սեյսմակայուն շինարարության հետազոտական խմբի ղեկավար Միխայել Մելքոնյանը, ՀԱՀ-ի վարչական տնօրեն Անահիտ Օրդյանը:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Համակարգչային ծրագրավորման մասնագետների համահայկական նոր մրցույթ

Բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտի զարգացումն ապահովելու դեպքում մեր երկիրը կունենա տարեկան 1 մլրդ դոլարի եկամուտ, ներկայիս 50 մլն դոլարի փոխարեն: Թեպետ վերջին 2 տարիներին ոլորտն արձանագրել է տարեկան 20 տոկոս աճ, սակայն, մասնագետների գնահատմամբ, դեռեւս առկա են լուրջ խոչընդոտներ, որոնք վերացնելու համար անհրաժեշտ են մի շարք նախաձեռնություններ:

Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամը եւ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միությունը նախորդ տարի անցկացրած ծրագրավորման բաց մրցույթի հանդեպ եղած մեծ հետաքրքրությունը հաշվի առնելով, այս տարվա հունիսի 1-18-ը նախատեսել են անցկացնել ծրագրավորման համահայկական մրցույթ, որի նպատակն է բացահայտել Հայաստանի եւ սփյուռքի երիտասարդ մասնագետների գիտելիքները, ինչպես նաեւ ամրապնդել նրանց մասնագիտական կապերը: Այս կապակցությամբ Արմենպրեսի մամուլի սրահում երեկ մամլո ասուլիս էին հրավիրել Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միության գործադիր տնօրեն Արման Վալեսյանը, Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամի տնօրեն Բագրատ Ենգիբարյանը եւ «Լայկոս» ձեռնարկության գործադիր տնօրեն Հովհաննես Ավոյանը: Հանգամանորեն ներկայացնելով մրցույթի մանրամասները, նրանք միաժամանակ ընդգծեցին բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում հմուտ մասնագետների ու դասախոսների թվի ավելացման անհրաժեշտությունը՝ ելնելով աշխատատեղերի պահանջարկի նկատելի ավելացումից:

Եվ այսպես, առաջին համահայկական ծրագրավորման մրցույթին կարող են մասնակցել մինչեւ 30 տարեկան այն մասնագետները, որոնք տիրապետում են C++, Visual C++, Visual Basic, Java, Pascal ծրագրավորման լեզուներից որեւէ մեկին: Մրցույթը կանցկացվի 2 հիմնական փուլերով: Առաջին անհատական մրցույթը տեղի կունենա հունիսի 1-7-ը, Հայաստանի եւ սփյուռքի համայնքներում եւ կարող է ներառել որակավորման ընթացակարգ: Մասնակիցները 3 ժամվա ընթացքում պետք է լուծեն 5 խնդիր: Հաղթողները կստանան վկայագրեր եւ մրցանակներ՝ համակարգիչ, տպիչ, թվային ֆոտոխցիկ եւ այլն:

Երկրորդ մրցույթը կանցկացվի թիմային՝ հունիսի 18-ին: Իսկ մինչ այդ՝ հունիսի 14-18-ը Ծաղկաձորում կանցկացվի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների «Ամառային դպրոց» սեմինարը, որը կվարեն Lycos, Intel, Xerox ընկերությունների մասնագետները: Դասընթացներին կմասնակցեն անգլերենին տիրապետող անհատական մրցույթի լավագույն մասնակիցները: Թիմային մրցույթը կանցկացվի 3 հոգուց բաղկացած թիմերի միջեւ, որոնք 3 ժամվա ընթացքում պետք է լուծեն 3 խնդիր: Լավագույն եռյակին կհանձնվի վկայագիր եւ մրցանակ: Մրցույթի արդյունքները կգնահատի Հայաստանի եւ սփյուռքի առաջատար մասնագետներից կազմված հանձնաժողովը: Դիմում-հայտերը կարելի է ստանալ հենց այսօրվանից՝ Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միության գրասենյակում կամ էլեկտրոնային տարբերակով՝ www.uite.org ինտերնետային էջում մինչեւ մայիսի 25-ը: Ի դեպ հունիսը հայտարարվել է բարձր տեխնոլոգիաների շաբաթ:

Կազմակերպիչներն ակնկալում են, որ մրցույթը բավականաչափ օգտավետ կլինի ոլորտը նոր, որակյալ մասնագետներով համալրելու առումով, նկատի ունենալով այն փաստը, որ օրական 5 աշխատատեղի հայտ է տրվում ինտերնետում, միջին աշխատավարձը՝ 500-1000 դոլար: Այս ամենին ավելացնենք, որ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ոլորտը տարեցտարի ընդլայնվում է. հաջորդ տարվանից մասնաճյուղեր կբացվեն Կանադայում, Մ. Նահանգներում եւ Գերմանիայում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Եկեղեցին զգուշացնում է

Արարատյան հայրապետական թեմի մամլո դիվանից հայտնում են, որ «Մոսկվա» եւ «Նաիրի» կինոթատրոնների տնօրենությունների հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, ըստ որի մայիսի 5-ից «Քրիստոսի չարչարանքներ» ֆիլմի բոլոր ցուցադրություններից առաջ դահլիճներում հայտարարություն է հնչեցվում. այն զգուշացնում է հանդիսականներին կինոթատրոնների մուտքի մոտ սպասող աղանդավորների մասին, որոնք, Հայ առաքելական եկեղեցու անունից հանդես գալով, ֆիլմը դիտած քաղաքացիներին իրենց հավաքներին են հրավիրում:

Թ. Մ.

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ուղեվարձի բարձրացումը վարորդների օգտին չէ

Մայիսի 1-ից Ստեփանակերտում երթուղային տաքսիների ուղեվարձը միանգամից բարձրացել է՝ մեկ ուղեւորի տոմսի արժեքը կազմելով 70 դրամ՝ նախկին 50 դրամի փոխարեն: Բնականաբար, դա հարուցել է բնակչության դժգոհությունը, որի առնչությամբ էլ քաղաքապետ Համիկ Ավանեսյանը հրավիրել է մայրաքաղաքի բնակչությանը սպասարկող երթուղային տաքսիների վարորդներին՝ քննարկելու այդ խնդիրը:

Քաղաքապետը եւս դժգոհություն է հայտնել վարորդներից, որ նրանք ինքնագլուխ բարձրացրել են ուղեվարձը եւ պահանջել է անհապաղ իջեցնել սպասարկման գինը: Վարորդները, սակայն, ընդդիմացել են՝ պատճառաբանելով, որ ուղեվարձի բարձրացումը պայմանավորված է բենզինի գնաճով: Անշուշտ, այս պատճառաբանումը հիմնավոր չէ, որովհետեւ բենզինի գնաճը եւ ուղեվարձի նոր սակագինը անհամաչափ են: Եթե վառելիքը թանկացել է 5-7 տոկոսով, ապա տրանսպորտային սպասարկման ծառայության վարձը բարձրացել է 40 տոկոսով: Քաղաքապետը հարց է դրել վարորդների առաջ՝ տասնօրյա ժամկետում հստակ հաշվարկ կատարել եւ առաջարկությամբ հանդես գալ: Եթե ուղեվարձը չմնա նախկին մակարդակին, ապա, ըստ կարգի, կհայտարարվի նոր մրցույթ երթուղիների սպասարկման իրավունքի համար, ինչը հազիվ թե վարորդներին ձեռնտու է: Իսկ մինչ այդ քաղաքապետը բնակչությանը կոչ է արել երթուղային տաքսիով երթեւեկելիս 50 դրամից ավելի չվճարել: Ի դեպ, այս վճարաչափը մրցույթով սահմանված սակագինն է, որը վարորդները կամայական փոփոխելու իրավունք չունեն:

Արդյոք կառավարությունը ստիպված կլինի՞ այս հարցը լուծելու նպատակով համապատասխան որոշում կայացնել, դա կախված է վարորդների հետագա քայլերից:

Մեկ այլ մեկնաբանմամբ էլ ուղեվարձի բարձրացումը պատճառաբանվում է Ստեփանակերտում երթուղային տաքսիների նորմայից ավելի քանակությամբ: Եթե նոր մրցույթ հայտարարվի, ապա հազիվ թե գործող երթուղայինների այս քանակը դարձյալ հաստատվի, ինչը նշանակում է, որ վարորդների մի մասը անգործ կմնա:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

ԱԶԳ

Իրավիճակ

Աչքից հեռու, սրտից հեռու

Գյուղացիները պահի բարերարություն չեն ուզում

«Տղա ջան, դու որտեղացի՞ ես», դիմեց ծեր կինը նախօրոք փորված փոսի մեջ եռանդով տնկին ամրացնող երիտասարդին: «ATP-ից», առանց գլուխը բարձրացնելու պատասխանեց վերջինս: «Էդ ո՞ր ռայոնն է», հարցուփորձը շարունակեց ծեր կինը՝ հարուցելով գյուղում ծառատունկ իրականացնող ամերիկացի եւ տեղացի հյուրերի բարձր ծիծաղը: Ծեր կնոջ միամտորեն տրված այդ հարցի մեջ խոր ճշմարտություն կա: Իշխանության տեղական կառույցներից բացի Հայաստանում այսօր շարունակում են ակտիվորեն գործել դրսի այլ ենթակառույցներ, որոնք հաճախ գյուղացու համար ավելին են անում, քան տեղական պաշտոնյաները:

Գեղարքունիքի մարզի Զորավանք, Դպրաբակ, Անտառամեջ, Կալավան, Այգուտ գյուղերը կողք-կողքի են՝ մարզկենտրոնից 150-170 կմ հեռավորության վրա: Տեղական իշխանությունների ձեռքը չի հասնում նրանց, եւ օրվա ապրուստը հազիվ հոգալով գյուղացին շարունակում է կքած մնալ նույն խնդիրների բեռան տակ: 3 գյուղերում էլ սումգայիթյան ջարդերից հազիվ պրծած տեղահանվածներ են, Շամխորի, Կիրովաբադի նախկին բնակիչներ: Միրգն առատ է այս վայրերում՝ հոն, մասուր, դեղձ, խաղող, մոշ, ծմերուկ, ամեն բարիք տալիս է: Բայց պատվաստումներն ու սրսկումները ժամանակին չեն կարողանում անել, եւ նորահաս միրգն ու բանջարեղենը, մեկ էլ տեսար, միանգամից սեւանում են:

Լեռ ու կիրճի մեջ, անտառներով շրջապատված Զորավանքը՝ նախկին Ղարաղան, ադրբեջանաբնակ է եղել: Այնտեղ, ուր լեռներն անմատչելի են, խիտ անտառները մնացել են կուսական վիճակում: Օդն այստեղ մեղմ է ու ջինջ, դրախտային, գյուղի կողքով անցնող գետը՝ շառաչուն ու գեղանկար: Բնակիչները հիմնականում տարեցներ են, Զորավանքն աշխուժանում է ամռանը, երբ երեւաններում բնակված նրանց զավակները գյուղ են գալիս: Գյուղում միայն 9 մարդ աշխատանք ունի, 4-ը՝ գյուղապետարանում, 5-ը դպրոցում: Մնացածները թոշակ, նպաստ են ստանում, հող ու անասունով զբաղվում: Անասնապահությամբ զբաղվելով հանդերձ, գյուղացիների մեծ մասը մսի երես հազվադեպ է տեսնում: Մորթում են ու վաճառում, որ ալյուրի փող անեն, հաց թխեն, գյուղում հացի խանութ էլ չկա: Ոչ անցած, ոչ էլ այս տարվա հեղեղների պատճառած վնասի դիմաց ոչ ոք փոխհատուցում չի ստացել: Իսկ մարդ կար, որի միակ կովը հեղեղը քշեց, տարավ: Այս տարի գազազած ջրերի բաժին դարձան հեկտարներով տնամերձներ ու վարելահողեր, բաղնիքի շենքն ու ոռոգման ջրի պոմպակայանը: Գյուղական ակումբը ամենախղճուկ տեսքն ունի՝ ցելոֆանով ու թղթով պատուհաններով, հողե հատակով, առանց կահույքի: Երիտասարդությունը զբաղվելու որեւէ տեղ չունի, եւ ով հնար ունի, փախչում է:

Զորավանքի 12 աշակերտով դպրոցը միայն տարրական կրթություն է տալիս, մինչեւ 3-րդ դասարան, իսկ հետո ուսումը շարունակում են հարեւան Դպրաբակի դպրոցում: Դպրոցի տնօրեն Անթառամ Խոնդկարյանը լրջորեն մտահոգված էր՝ օպտիմալացման սպառնալիքի տակ հայտնված դպրոցը հնարավոր է, որ փակվի, բայց 2 կմ հեռավորության վրա գտնվող հարեւան Անտառամեջ երեխաներին դպրոց հասցնելը անլուծելի պատուհաս է իրենց գլխին: Զորավանքից մինչեւ Անտառամեջ 2 կմ-անոց ճանապարհը ձմեռն անանցանելի է, գարնան այս ամիսներին էլ՝ ցեխի ու ջրի մեջ կորած:

220 բնակչով հարեւան Անտառամեջը խմելու ջուր ընդհանրապես չունի: Ջրատարը 40 տարի չի նորոգվել, կիսափուլ վիճակում է: Անտառամեջցին իբրեւ խմելու ջուր օգտագործում է սարերից բաց հոսքով հոսող ջուրը, որ երկար ճամփա անցնելուց հետո է լցվում խողովակների մեջ եւ ճանապարհին ինչ ասես կարող է առնել իր հետ: Գյուղապետ Բորիս Բալյանը ասում է, որ իրենց վերջին հույսը սոցներդրումների հիմնադրամն է, գյուղը խմելու ջրով ապահովելու խնդիրը դեռ 2002 թ. ծրագրում էր, բայց չգիտես ինչու հանվեց պլաններից: Այս տարվա ծրագրերում էլ չկա, կրկին դիմել են, բայց պատասխան չեն ստացել:

Դպրաբակի գյուղապետ Հովհաննես Նազլուխանյանը պատմում է, որ խմելու ջրից ու խորդուբորդ ճամփաներից բացի աստիճանաբար անմշակ դարձող հողերի խնդիրն էլ է ծառացել: Գետիկ գետը գյուղը 3,5 կմ երկայնքով 2 մասի է բաժանում, եւ արդեն 2-րդ տարին հունից դուրս գալով՝ հեղեղները լվացել են հողատարածքները: «Լրիվ անուշադրության մատնված ժողովուրդ ենք», ասում է նա: Անընդմեջ խոնավ եղանակները ավելի են վատթարացնում հատկապես հոսող հողերի խնդիրը: Գյուղում 75 տուն սողանքների վրա է, եւ չնայած շատ տներ հայտնվել են աղետալի վիճակում, բայց այլ ելք չունենալով՝ մարդիկ շարունակում են ապրել: Սողանքների վրա քանդված եւ գրեթե փլման եզրին են 15 տներ նաեւ հարեւան Կալավան գյուղում: Այս առթիվ պետական մտահոգությունը արտահայտվել է միայն 13 տարի առաջ՝ 1999 թ., երբ եկան, ուսումնասիրություններ արեցին, եւ այլեւս ոչ մի լուր:

Գյուղից գյուղ, հատկապես դեպի Կալավան ու Աղավնավանք ճամփաներին նույն պատկերը հաճախ է հանդիպում՝ վարարած Գետիկի ջրերն ուղղակի լափել են ասֆալտապատ ճանապարհի մեծ պատառներ, իսկ սողանքով վարակված հողը նոր ճյուղեր տալով՝ հաճույքով ծնկի է գալիս եւ սպառնում նոր ավերածություններով:

Այգուտ գյուղը գոյատեւում է միջազգային կազմակերպությունների օգնությունների հաշվին: Նրանք անասուններ են բերել գյուղ, կաթնահավաք կետեր ստեղծել, նույնիսկ փոքրիկ ձեռնարկություն է նախատեսվում ստեղծել: Ծանր է հագուստի խնդիրը, բայց այդ մասին էլ այս եւ հարեւան գյուղերում հոգում են «Օրրան» բարեգործական կազմակերպությունը, որ գործում է ամերիկյան եւ այլ երկրներից հանգանակությունների շնորհիվ, եւ «Պողոսյան» կրթական կենտրոնը: «Հայաստան-ծառատունկ» ծրագրի շնորհիվ անցած տարի այստեղ նաեւ պտղատու այգիներ են գցվել: Կազմակերպության երեւանյան կենտրոնի ղեկավար Կարեն Սարկավագյանը պատմում է, որ իրենք այլ տարբերակով էլ օգնում են գյուղացիներին՝ սերմնատեսակներ են տրամադրում, եւ որոշակի վճարի դիմաց գյուղացիները տնկիներ են աճեցնում, հետո դրանք տնկվում են հարեւան անտառներում:

Գյուղական շատ տների պատուհաններին ապակու փոխարեն USA պիտակով մոմլաթի տոպրակներ են ամրացված, որ տարբեր տարիների այստեղ հասած օգնությունների բաց ժամանակագրություն են: Իրենց տասնյակ խնդիրների լուծումը գյուղացիները իրենք են փորձում առաջարկել օտար կազմակերպություններին: Հագուստի ու ծառի տեղակ ավելի լավ է թեկուզ փոքր հզորությամբ ձեռնարկություններ ստեղծել գյուղերում, աշխատատեղեր հիմնել: Այդ սկզբունքով բարօրությունը միայն պահի բարօրություն է, որ սեփական հոգսերը իրենց ձեռքով հոգալու տեւական հնարավորություն չեն տալիս: «Սնունդ աշխատանքի դիմաց», «Ուսում աշխատանքի դիմաց» ծրագրերը եւս, ըստ գյուղացու ողջամիտ բանականության, կեղծ, անիմաստ բովանդակություն ունեն: Ավելին, նվաստացուցիչ են ինչ-որ տեղ՝ սնունդ պիտի տան, որ աշխատես, որ սովորես, գրեթե ինչպես կրկեսում, կենդանի վարժեցնողի սկզբունքով: Օտար կազմակերպությունները վարվում են այնպես, ինչպես իրենք են հարմար համարում, եւ պարտադրել նրանց անհեթեթություն կլինի: Բայց եթե իրավ պահի անիմաստ բարեգործություն չէ նրանց արածը եւ աղքատության հաղթահարումն է իրական նպատակը, պիտի որ, եթե ոչ պետական շրջանակներից, գոնե գյուղացուց հնչած մտահոգությունը հասնի նրանց:

Գեղարքունիքի հեռավոր գյուղեր այցելությունը ավարտվում է: Ամերիկյան կազմակերպության շքեղ մեքենաները ծայր զգուշությամբ փորձում են հաղթահարել հողաշեն, հեղեղից հետո գետնամերձ ջրատարների վրա պարզապես հող կուտակելու միջոցով «վերակառուցված» կամուրջը: Նույնն է, թե լարախաղացը բարակ ճոպանի վրայով անցնի:

Միակ մխիթարությունն այս ամենից այն է, որ այս տարվա ցրտահարություններն այս գյուղերին չեն հասել, ծառերը ծաղկել են ու անուշահոտության հետ գարնանային լավատեսություն տարածել շուրջը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստում

ԿԲ խորհուրդը, մայիսի 4-ի նիստում կենտրոնական բանկի գործառնությունների տոկոսադրույքները թողեց անփոփոխ. կնքվող ռեպո-համաձայնագրերի տոկոսադրույքը՝ տարեկան 6 տոկոս, տրամադրվող լոմբարդային վարկերի տոկոսադրույքը՝ 20 տոկոս, իսկ ներգրավվող ավանդների տոկոսադրույքը՝ 1 տոկոս:

Խորհուրդը հաստատեց «Բանկի կամ օտարերկրյա բանկի մասնաճյուղի լուծարման դեպքում ուժը կորցրած ճանաչված բանկային գործունեության լիցենզիան ՀՀ կենտրոնական բանկ վերադարձնելու» կարգը եւ «ՀՀ ԿԲ կողմից իրականացվող արտարժույթի եւ թանկարժեք մետաղների առք ու վաճառքի գործառնությունների հաշվապահական հաշվառման» կարգը (նոր խմբագրությամբ):

Խորհրդի որոշմամբ փոփոխություններ կատարվեցին «ՀՀ ԿԲ հաշվապահական հաշվառման հաշիվների պլանում», «Բանկերի եւ օտարերկրյա բանկերի մասնաճյուղերի գրանցումն ու լիցենզավորումը, մասնաճյուղերի եւ ներկայացուցչությունների գրանցումը» կանոնակարգ 1-ում եւ «ՀՀ ԿԲ կողմից ՀՀ դրամի հաշվարկային փոխարժեքի սահմանման» կարգում:

ԿԲ խորհուրդը համաձայնություն տվեց «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի «Սիսիան-Ագրո» եւ «Աշտարակ-Ագրո» մասնաճյուղերի գործունեությունների դադարեցմանը, «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի «Մեղրի» մասնաճյուղի գործունեության վայրի փոփոխությանը՝ ք. Մեղրի, Գործարանային փողոց, թիվ 1 հասցեով, եւ «Անելիք բանկ» ՍՊԸ-ի Աբովյանի մասնաճյուղի գործունեության վայրի փոփոխությանը՝ ք. Աբովյան, Օգոստոսի 23 փողոց, թիվ 4 հասցեով:

ԿԲ խորհրդի որոշմամբ արտարժույթի առք ու վաճառքի լիցենզիաներ տրամադրվեցին «Բուժարտ» ՍՊԸ-ին, անհատ ձեռնարկատերեր Վալերիկ Աբրահամյանին, Արսեն Յազիչյանին, Թորգոմ Ղարիբյանին, իսկ «Ստոքսբրոք» ՍՊԸ-ին այլ վայրում եւս արտարժույթի առք ու վաճառք իրականացնելու լիցենզիաներ տրամադրվեցին: ԿԲ խորհուրդն ուժը կորցրած ճանաչեց արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններ իրականացնելու թիվ 307, 398, 409, 499 լիցենզիաները:

Խորհուրդը որոշեց հրատարակել «ՀՀ կենտրոնական բանկի տեղեկագիր» ամսական պարբերականի 2004 թ. մարտ ամսվա համարը եւ ՀՀ ԿԲ 2003 թ. տարեկան վիճակագրական տեղեկագիրը:

ԿԲ մամուլի ծառայությունը հրապարակում է ապրիլի 2-15-ն ընկած ժամանակահատվածում մակրոտնտեսական իրավիճակի եւ ֆինանսական շուկայի միտումների նկարագիրը:

Մակրոտնտեսական իրավիճակ. Ըստ ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական տվյալների, մարտի 30-ից ապրիլի 10-ն ընկած ժամանակահատվածում գրանցվել է 1.3% սղաճ:

Ապրիլի 2-15-ն ընկած ժամանակահատվածում բյուջեի միջին օրական հարկային եկամուտները կազմել են մոտ 576 մլն դրամ:

Դրամավարկային քաղաքականություն. Ապրիլի 2-15-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի բազան, ընդհանուր առմամբ մնալով ծրագրային շրջանակներում, աճել է 188 մլն դրամով՝ կազմելով 102 մլրդ 627 մլն դրամ: Փողի բազայի աճն ուղեկցվել է ԶԱԱ-ի 2 մլրդ 677 մլն դրամ նվազումով եւ ԶՆԱ-ի 2 մլրդ 865 մլն դրամ աճով:

Կառավարության պարտավորությունների ցուցանիշը շեղվել է ծրագրային ցուցանիշից 553 մլն դրամով՝ պայմանավորված պետբյուջեի կողմից 553 մլն դրամ ավել ծախսմամբ:

Բանկային համակարգի ավելցուկային իրացվելիության մի մասը ԿԲ-ում ներդրվել է որպես ավանդ, իսկ 2 մլրդ 459 մլն դրամ ԿԲ-ն ներքաշել է արժութային սվոփի տեսքով, որը եւ հանգեցրել է ԶԱԱ-ի նվազմանը: Բանկերի պարտավորություններն աճել են 301 մլն դրամով՝ երկշաբաթվա վերջում կազմելով 3 մլրդ 558 մլն դրամ:

Ապրիլի 9-ին նախորդած շաբաթվա ընթացքում փողի զանգվածը (առանց կուտակված տոկոսների) նվազել է 1 մլրդ 291 մլն դրամով եւ կազմել 225 մլրդ 218 մլն դրամ: Շրջանառության մեջ եղած կանխիկն աճել է 998 մլն դրամով, իսկ ավանդները նվազել են 2 մլրդ 289 մլն դրամով: Ցպահանջ արտարժութային ավանդները նվազել են 2 մլրդ 488 մլն դրամով, իսկ ցպահանջ դրամային ավանդները՝ 392 մլն դրամով: Ժամկետային արտարժութային ավանդներն աճել են 918 մլն դրամով եւ կազմել 52 մլրդ 749 մլն դրամ: Պայմանավորված վերոգրյալով՝ դրամային զանգվածն աճել է 279 մլն դրամով եւ ապրիլի 9-ին կազմել 121 մլրդ 167 մլն դրամ:

Ֆինանսական շուկայի միտումներ. Նշված ժամանակաշրջանում թղթակցային հաշիվների միջին մակարդակը կազմել է 16,965 մլն դրամ, իսկ պարտադիր պահուստավորումը՝ 13,900 մլն դրամ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ներքին արժութային շուկայում, ՊՊ առաջնային եւ երկրորդային շուկաներում դիտվել են հետեւյալ միտումները:

Ներքին արժութային շուկա. ԿԲ կողմից վաճառվել է 196 հազ. ԱՄՆ դոլար՝ 561.40 դրամ փոխարժեքով: Միաժամանակ իրականացվել է 4 մլն 400 հազ. ԱՄՆ դոլարի արժութային սվոփ:

Միջբանկային շուկայում գործառնությունների համախառն ծավալը կազմել է 64 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 35 մլն ԱՄՆ դոլարի առք եւ 29 մլն ԱՄՆ դոլարի վաճառք՝ համապատասխանաբար 559.20 եւ 560.66 դրամ միջին կշռված փոխարժեքներով:

Նշված ժամանակահատվածում արտարժույթի շուկայում ձեւավորված ՀՀ դրամի փոխարժեքը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ արժեքավորվել է 0.43%-ով՝ 560.93 դրամից մեկ ԱՄՆ դոլարի դիմաց հասնելով մինչեւ 558.54 դրամի:

ՊՊ առաջնային շուկա. Տեղի է ունեցել ՊՊ-երի 2 թողարկում, տեղաբաշխվել են 52-շաբաթյա եւ 60-ամսյա պարտատոմսեր՝ 3 մլրդ դրամ ընդհանուր ծավալով: 52-շաբաթյա ՊԿՊ-երի նկատմամբ պահանջարկը կազմել է 1 մլրդ 95 մլն դրամ (219%) եւ ձեւավորվել է 5.84% եկամտաբերություն: 60-ամսյա ՊՊ-երի նկատմամբ պահանջարկը կազմել է 5 մլրդ 33 մլն դրամ եւ ձեւավորվել է 9.66% եկամտաբերություն:

ՊՊ երկրորդային շուկա. Իրականացվել է 1 մլրդ 786 մլն դրամի գործարք՝ 8.29% միջին կշռված եկամտաբերությամբ: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 343 մլն դրամի գործարք՝ 5.19%-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 1 մլրդ 443 մլն դրամի գործարք՝ 9.03%-ով:

Միջբանկային ռեպո գործառնություններ. Միջբանկային շուկայում իրականացված ռեպո գործառնությունների ծավալը կազմել է 5 մլրդ 897 մլն դրամ՝ 4.04% միջին կշռված տոկոսադրույքով: Առաջին շաբաթվա ընթացքում իրականացվել է 2 մլրդ 345 մլն դրամ ծավալով ռեպո գործարք՝ 4.31%-ով, երկրորդ շաբաթվա ընթացքում՝ 3 մլրդ 552 մլն դրամ ծավալով գործարք՝ 3.86%-ով:

Հաջորդ երկշաբաթյա ժամանակահատվածի ծրագրավորում. Ապրիլի 16-30-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի բազայի վերին սահմանը կկազմի 103 մլրդ 300 մլն դրամ:

Ըստ ծրագրավորման, կիրականացվի 151 մլն դրամի արտաքին պարտքի տոկոսագումարի, մոտ 200 մլն դրամի անդամակցության գումարների վճարում: Նշված ժամանակահատվածում ակնկալվում է նաեւ 6 մլրդ 469 մլն դրամի արտաքին պարտքի վճարում (ակնկալվում է իրականացնել վաղաժամկետ մարում Եվրամիության տրամադրած վարկի գծով՝ 7 մլն եվրո գումարի չափով, ինչպես նաեւ 2 մլն 925 հազ. ԱՄՆ դոլար գումարի չափով վարկի մարում), սպասվում է 1 մլն 500 հազ. եվրո դրամաշնորհի ստացում (FSP- պարենային ապահովման ծրագրի շրջանակներում): Վերոհիշյալ հոսքերը կհանգեցնեն ԶԱԱ-ի ցուցանիշի 4 մլրդ 750 մլն դրամի նվազմանը:

Կառավարության զուտ պարտավորությունների ցուցանիշը, ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության բյուջետային հարցերի հանձնաժողովի տվյալների, վերոհիշյալ արտաքին պարտքի վճարումների դեպքում կաճեն 3 մլրդ 320 մլն դրամով՝ պայմանավորված կենտրոնական գանձապետարանի միասնական հաշվի մնացորդի համանման գումարի նվազմամբ: Բանկերի պարտավորությունները կաճի 1 մլրդ 646 մլն դրամով՝ ի հաշիվ 1 մլրդ դրամի ավանդի զուտ մարման եւ 646 մլն դրամի արժութային սվոփի մարման: Միաժամանակ երկշաբաթում նախատեսվում է զուտ այլ ակտիվների 1 մլրդ 40 մլն դրամի նվազում: Վերոհիշյալ փոփոխությունները կհանգեցնեն ԶՆԱ-ի 3 մլրդ 926 մլն դրամի աճի:

Հաշվի առնելով մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, ինչպես նաեւ ֆինանսական շուկաներում առկա միտումները՝ ԿԲ խորհուրդը որոշեց տոկոսադրույքները թողնել անփոփոխ՝ բանկերից ներգրավված ավանդների համար 1%, ռեպո համաձայնագրերի համար 6%, լոմբարդային վարկերի համար՝ 20%:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Վարդյա» հեղափոխություն Աջարիայո՞ւմ

Աբաշիձեն Շեւարդնաձեի «բախտի» եւ Չաուշեսկուի ճակատագրի ընտրության առջեւ

Ցույց Բաթումում

Աջարիայի տեղական հեռուստաընկերության եթերից Ասլան Աբաշիձեն նախօրեին հայտարարեց, որ ինքնավարության իշխանությունները կվերականգնեն բոլոր կամուրջները, որ պայթեցվել էին մայիսի 2-ին: Ըստ Աբաշիձեի, արդեն երեկ պետք է վերականգնված լիներ Ցեցխլաուրի գյուղի կամուրջը, իսկ մայիսի 7-ին՝ Կակուտի կամուրջները:

ԵԱՀԿ գործող նախագահ Սոլոմոն Պասին դատապարտել է Աջարիայի առաջնորդի գործողությունները վրաց աջարական սահմանում կամուրջների պայթեցումը համարելով «անթույլատրելի» գործողություն: «Աբաշիձեին կտրականապես հորդորում եմ ձեռնպահ մնալ հետագա գործողություններից, որոնք կարող են վտանգել ոչ միայն Վրաստանի, այլեւ Կովկասի անվտանգությունն ու կայունությունը», ասել է Պասին:

Թբիլիսիում ԱՄՆ դեսպանատունը երեկ տարածել է հաղորդագրություն, որում աջարական ճգնաժամի մեջ մեղադրել է Աբաշիձեին: Այս հայտարարությամբ ամերիկացիները փաստորեն իրենց աջակցությունն են հայտնել նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլուն, որն ամեն գնով փորձում է ծնկի բերել Աջարիայի «Առյուծին»:

Աջարիայի իրավիճակը լուրջ մտահոգությունների տեղիք է տվել նաեւ թուրքական իշխանություններին: Նախօրեին, ըստ թուրքական «Անատոլու» գործակալության, տեղի է ունեցել հեռախոսազրույց արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի եւ վարչապետ Զուրաբ Ժվանիայի միջեւ:

Միեւնույն ժամանակ շարունակվում էին բողոքի ցույցերը Բաթումում՝ Ասլան Աբաշիձեի հրաժարականի պահանջով: Աջարական ընդդիմությանը միանալու նպատակով Թբիլիսիից Բաթում են ժամանել ցուցարարներ: Օրվա երկրորդ կեսին արդեն վրացական հեռուստաընկերությունները ցույց էին տալիս, թե ինչպես են Աբաշիձեին ենթարկվող արագ արձագանքման ջոկատի զինվորականներն Աջարիայի սահմանի մոտ փակել ճանապարհը: Դրան հետեւեցին օդում կրակոցները: Ընդհանուր առմամբ, մոտ 200 հոգուց բաղկացած խումբը կանգնեցվել է հենց Չոլոկի գետի մոտ:

Աջարիայի հայերի միության առաջնորդ Արմեն Գեւորգյանը **«Ազգի»** հետ հեռախոսազրույցում խոր մտահոգություն հայտնեց: Նշենք, որ Աջարիայում բնակվում են 10 հազարից ավելի հայեր: «Մենք իրավունք չունենք այս հակամարտության ընթացքում որեւէ մեկի կողմը բռնել, հայության ձեռքերով ոչ ոք չպիտի հարցերը լուծի», ասաց Գեւորգյանը:

Բաթումում ընթացող հանրահավաքն ուղեկցվել է կրակոցներով: Վրաստանի ազգային անվտանգության փոխնախարար Գեորգի Ուգուլավայի խոսքերով, աջարական ընդդիմության կողմն են անցել արագ արձագանքման ջոկատի 25 զինծառայող: Աջարական ընդդիմության հայտարարությունների համաձայն, Աբաշիձեի հրաժարականի հարցն արդեն քննարկվում է:

Վրաստանի գլխավոր դատախազ Իրակլի Օքրուաշվիլին երեկ երկրի նախագահի հետ հանդիպումից առաջ, խոսելով լրագրողների հետ, առաջարկեց Ասլան Աբաշիձեին ընտրություն կատարել Շեւարդնաձեի «բախտի» կամ Չաուշեսկուի ճակատագրի միջեւ: Բաթումում գտնվող պետնախարար Գեորգի Խաինդրավան հայտարարել է, թե Ռուսաստանը պատրաստ է ապաստան տալ Աբաշիձեին եւ նրա շրջապատին: «Սաակաշվիլին ինձ տեղեկացրեց, որ զրուցել է նախագահ Պուտինի հետ: Ռուսաստանի նախագահն ասել է, որ պատրաստ է Աբաշիձեին եւ նրա կառավարությանն ապաստան տալ», ասել է Խաինդրավան: ՌԴ ԱԳՆ-ում այս լուրը չեն հաստատել:

Ինչ վերաբերում է Բաթումում տեղակայված ռուսական 12-րդ ռազմակայանին, ապա ձեռք են առնված լրացուցիչ միջոցներ ռազմական օբյեկտների անվտանգության ապահովման համար: Ընդ որում, զինվորական անձնակազմը գտնվում է շուրջօրյա պատրաստ վիճակում՝ ամեն դեպքում Վրաստանի ներքին գործ համարվող աջարական խնդրին չխառնվելու մտադրությամբ: Երեկ, ըստ «Ռեգնում» գործակալության, Վրաստանում Ռուսաստանի դեսպանը Սաակաշվիլու հետ հանդիպումից հետո հայտարարել է, որ Մոսկվայի համար կարեւորագույն հարցը Աջարիայում արյունահեղության կանխումն է: Դեսպան Չխիկվիշվիլին ասել է, որ ռուսական 12-րդ ռազմակայանը «պահպանում է բացարձակ չեզոքություն»:

Վրաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Վանո Մերաբիշվիլին երեկ հայտարարել է, որ մինչեւ երեկո Աբաշիձեի հրաժարականի հարցն ըստ էության կլուծվի: Երեկ վրաց-աջարական սահմանի Չոլոկի սահմանագծում վարչապետ Ժվանիան հանդիպել է Աջարիայի ՆԳ նախարար Ջեմալ Գոգիտիձեի հետ: Վերջինս, ըստ «Ռուսթավի-2» հեռուստակայանի, հայտարարել է Թբիլիսիի իշխանություններին ենթարկվելու իր պատրաստակամության մասին: Վրաց-աջարական սահմանում տեղակայված ուժերը հեռացել են, եւ Ժվանիան ու կառավարության մյուս անդամները շարժվել են Բաթում՝ միանալու Աբաշիձեի հրաժարականը պահանջող հազարավոր մարդկանց հանրահավաքին:

Երեկ ուշ երեկոյան պետք է Թբիլիսի ժամաներ ՌԴ անվտանգության խորհրդի քարտուղար Իգոր Իվանովը: Հիշեցնենք, որ Իվանովը Թբիլիսիում էր նաեւ Շեւարդնաձեին տապալելու վերջին օրը: Նա Թբիլիսիից պետք է մեկներ Բաթում՝ բանակցելու Աբաշիձեի հետ: Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն ասել է. «Կարծում եմ, Իվանովն Աբաշիձեին խորհուրդ կտա հրաժարական տալ եւ կառաջարկի իր հետ մեկնել Մոսկվա»:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
Թբիլիսի
ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հրդեհների պատճառով տարահանվել են հազարավոր կալիֆոռնիացիներ

Կալիֆոռնիայի նահանգում բռնկված անտառային հրդեհները պատճառ են դարձել, որ իշխանությունները տարահանեն հազարից ավելի մարդկանց: Երկու-երեք հազարն էլ ինքնուրույն են լքել սեփական տները: ABC հեռուստաընկերության նախնական տվյալների համաձայն, մի քանի տուն արդեն հրո ճարակ է դարձել: Հրդեհները մարելու նպատակով ոտքի հանված ավելի քան 3000 հրշեջներին առայժմ չի հաջողվում սանձել տարերքը:

Նահանգում կիրակի օրն սկսված հրդեհներն արդեն ոչնչացրել են ավելի քան 6000 հա ընդհանուր մակերեսով անտառային հանդակներ: Անցյալ տարվա հոկտեմբերին Կալիֆոռնիայի հարավում անտառային հրդեհներից 40 մարդ էր զոհվել, որոնցից շատերը ժամանակին չէին հեռացել տներից:

Մինչ Կալիֆոռնիայում կրակն ավերներ է գործում, նահանգապետ Առնոլդ Շվարցենեգերը հասցրեց այցելել Գերմանիա եւ վերադառնալ: Գերմանական Ռամշտայն քաղաքում գտնվող ամերիկյան ռազմակայանում, որտեղից Իրաք է մեկնում ամերիկացի զինծառայողների մեծ մասը, նա ելույթ ունեցավ հարյուրավոր զինվորների առջեւ՝ խոստովանելով, որ բանակային ծառայության ժամանակ ինքն անթերի զինվոր չի եղել: «Մի անգամ առավոտյան արթնանալով պարզեցի, որ իմ տանկը կորել է: Հետո հասկացա, որ սխալ ձեւով էի կանգնեցրել, եւ տանկը շարժվել-ընկել էր գետը: Առավոտյան հենց այնտեղ էլ գտան», պատմել է Շվարցենեգերը:

Պ. Ք.

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Աթենքում 3 ռումբ է պայթել ոստիկանության տեղամասի մոտ

Երեկ առավոտյան Աթենքի կենտրոնում հաջորդաբար 3 պայթյուն է որոտացել ոստիկանական տեղամասերից մեկի մոտ: Ոստիկանության պատասխանատուներից մեկը Ֆրանսպրեսի թղթակցին հայտնել է, որ պայթյունները մեծ վնաս են պատճառել շենքի հետնամասին, բայց զոհեր չկան: Աթենքի թերթերից մեկի խմբագրությունում ավելի վաղ ստացված անանուն հեռախոսազանգը նախազգուշացրել է մոտալուտ պայթյունների մասին: Ոստիկաններն ընդամենը 10 րոպե են ունեցել ռումբերի որոնման համար: Այդ ժամանակամիջոցն ակնհայտորեն անբավարար է եղել:

Հաղորդվում է, որ ռումբերը գործել են ժամացույցի մեխանիզմով: Երկրորդ պայթյունը տեղի է ունեցել առաջինից 5 րոպե, երրորդը՝ դրանից կես ժամ հետո, թեթեւակի վիրավորելով մի ոստիկանի, որին տարել են հիվանդանոց:

Աթենքի Կալիթեա շրջանում ահաբեկչությունների թիրախ դարձած ոստիկանական տեղամասը հեռու չէ այն հյուրանոցներից, որտեղ իջեւանելու են Օլիմպիական շարժման պատասխանատու գործիչներն օգոստոսին Աթենքում կայանալիք օլիմպիադայի օրերին: Ոստիկանությունն ամենայն լրջությամբ է վերաբերվում երեկվա պայթյուններին, մանավանդ եթե նկատի ունենանք, որ առաջիկա օլիմպիադայի անվտանգության ապահովման նպատակով Հունաստանը 650 մլն եվրո է հատկացրել: Դա եռակի շատ է, քան 2000 թ. Սիդնեյի օլիմպիադայում: Աթենքում հյուրերի եւ մարզիկների անվտանգության ապահովմամբ զբաղվելու են 50 հազար անձինք:

2002 թ. «Նոյեմբերի 17» ահաբեկչական խմբավորման անդամների ձերբակալումից ի վեր Հունաստանում ահաբեկչությունների թիվը կտրուկ նվազել էր: Բայց վերջին ամիսներին քաղաքներում կրկին աճել է մանր հանցագործությունների եւ բանկերի դեմ ուղղված հարձակումների թիվը: Աթենքի օլիմպիադայից առաջ անվտանգության խնդիրն օրակարգի գլխավոր հարցերից մեկն է մնում միջազգային ներկա լարված իրադրության պատճառով:

ՄԱՀ-ի նոր ղեկավարն իսպանացի Ռոդրիգո Ռատոն է

Միջազգային արժութային հիմնադրամի (ՄԱՀ) նոր գլխավոր տնօրենն է դարձել Իսպանիայի տնտեսության նախկին նախարար Ռոդրիգո Ռատոն: Նրա թեկնածությունը հաստատվել է երկփուլ քվեարկությունից

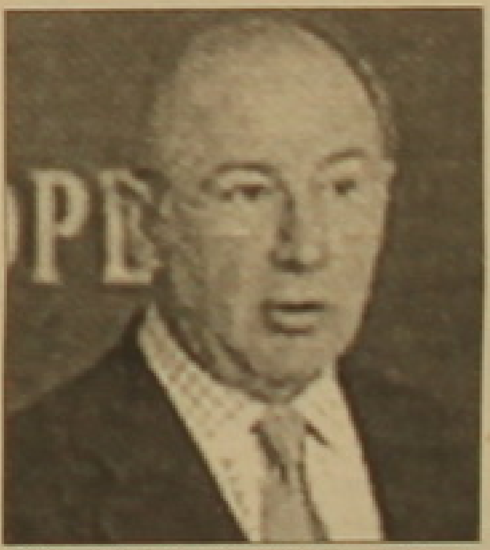

հետո: ՄԱՀ-ի տարածած հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ վարչական խորհրդի 24 անդամները Ռատոյին 5 տարով ընտրել են կազմակերպության գլխավոր տնօրենի եւ վարչական խորհրդի նախագահի պաշտոնում:

55-ամյա Ռոդրիգո Ռատոն հաջորդում է մարտին հրաժարական տված գերմանացի Հորստ Քյոհլերին: Երեկ Մադրիդում Ռատոն անցկացրել է ընտրվելուց հետո իր առաջին մամուլի ասուլիսը: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ վեց տասնամյակ առաջ ՄԱՀ-ի ստեղծումից ի վեր ավանդույթ է դարձել գլխավոր տնօրենի պաշտոնում եվրոպացու նշանակումը, թեեւ նոր զարգացող երկրները փորձում են վերջ դնել այդ ավանդույթին:

Ռոդրիգո Ռատոն կրթություն է ստացել Բերկլիի համալսարանում (ԱՄՆ) եւ Իսպանիայի տնտեսության նախարարի պաշտոնում (1996-2004 թթ. մարտ) վճռական դեր է խաղացել երկրի արդիականացման ու բյուջեի պակասորդի կրճատման մեջ՝ շուկաները մատչելի դարձնելով հեռահաղորդակցության եւ էներգետիկայի բնագավառների համար: Եվրամիությանն անդամակցելուց երկու տասնամյակ անց Իսպանիան դարձել է տնտեսական կայուն աճ արձանագրող երկրներից մեկը: Ռատոն նաեւ քաջատեղյակ է լատինամերիկյան պետությունների տնտեսությանը:

Նոր պաշտոնում նրա գլխավոր խնդիրներից մեկը կլինի Արգենտինայի 88 մլրդ դոլարանոց արտաքին պարտքի վերաձեւակերպումը, քանզի այդ երկիրն անկարող է վճարել նման գումար: ՄԱՀ-ի փորձագետների կարծիքով, Ռատոն լավ քաղաքական գործիչ է, բայց ծանոթ չէ կազմակերպության աշխատանքի ներքին նրբություններին: Քյոհլերին, ընդհակառակը, համարում էին բանիմաց տեխնոկրատ, որը, սակայն քաղաքական հմտություններ չդրսեւորեց լատինամերիկյան ֆինանսական ճգնաժամի օրերին:

Հակաիսլամական տրամադրությունների կտրուկ աճ ԱՄՆ-ում

Ամերիկայի մահմեդականներին միավորող հասարակական ազդեցիկ կազմակերպության՝ «Ամերիկա-իսլամական հարաբերությունների խորհրդի» հետազոտական կենտրոնի պատրաստած զեկուցագրում նշվում է, որ ԱՄՆ-ում վերջերս կտրուկ խորացել են հակաիսլամական տրամադրությունները:

Զեկուցագրի համաձայն, միայն 2003 թ. երկրում մահմեդականների հանդեպ անբարեհաճ վերաբերմունքի հազարից ավելի դեպք է արձանագրվել՝ աշխատանքի ընդունելիս խտրականության դրսեւորումից մինչեւ ֆիզիկական բռնությունները: Խորհուրդն ամեն տարի նման հետազոտություններ է անցկացնում ոստիկանությունում գրանցված դեպքերի, լրագրային հոդվածների եւ ականատեսների վկայությունների հիման վրա: 2002 թ. կազմակերպությունը համանման 602 դեպք էր արձանագրել:

2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո ԱՄՆ-ում մահմեդականների հանդեպ վերաբերմունքը զգալիորեն վատացավ եւ մինչ օրս մնում է թշնամական: ՌԻԱ գործակալությունը նշում է, որ սրանում մեծ դեր խաղաց այսպես կոչված «Հայրենասիրական ակտի» ընդունումը, որն ուղղված է հակաահաբեկչական պայքարի ուժեղացմանը, բայց հաճախ օգտագործվում է իսլամ դավանողների նկատմամբ բացահայտ թշնամական վերաբերմունքի դրսեւորումով:

Այս կապակցությամբ փաստաթղթի հեղինակները պահանջում են Կոնգրեսում հատուկ քննություն անցկացնել, որպեսզի հնարավոր լինի պարզել, թե սեպտեմբերի 11-ից հետո ձեռնարկված միջոցներն ինչպես են ազդել հիմնական քաղաքացիական ազատությունների վրա:

Մշակույթ

Չկորանվող երկրի պատմությունը

Լույս է տեսել «Քեսապ» մատենաշարի վերջին հատորը

Այս տարվա գարնան առաջին օրերին Հալեպում, Բերիո թեմի ազգային առաջնորդարանի «Արեւելք» տպարանից լույս է տեսել «Քեսապ» մատենաշարի երրորդ եւ վերջին հատորը: Ա-4 չափի 672 ծավալով գիրքը հրատարակել է «Ամերիկաբնակ քեսապցիներու ուսումնասիրաց միութիւնը»:

Մատենաշարի հեղինակն է հալեպաբնակ վաստակաշատ մանկավարժ, գրականագետ, ազգագրագետ ու բանահավաք, բանասիրական գիտությունների մագիստրոս եւ պատմական գիտությունների թեկնածու, Քեսապի Կարադուրան գյուղի ծնունդ Հակոբ Չոլաքյանը: Նրա հեղինակած ու հրատարակված ավելի քան 20 անուն աշխատությունների շարքում, բացի «Քեսապ» կրթողային մատենաշարի երեք հատորներից, տեղ են գտել նաեւ «Քեսապի ժողովրդական երգարանը» (Հալեպ, 1980, 121 էջ) եւ «Քեսապի բարբառը» (Հալեպ, 1986, 370 էջ) աշխատությունները:

Նկատելի է մի շատ հետաքրքրական երեւույթ: Վերջին տասնամյակում չի եղել մի տարի, որի ընթացքում լույս տեսած չլինի Քեսապի պատմությանը, ազգագրությանն ու բանահյուսությանը առնչվող պատմաբանասիրական կամ գեղարվեստական առնվազն մեկ հրատարակություն: Այս հետաքրքրությունն ընդգրկել է ոչ միայն քեսապցի հայերին մասնավորապես ու հայերին ընդհանրապես, այլեւ օտարներին. վկա՝ սիրիացի արաբ գրող Հաննա Մինայի «Կեռաս բերան» վեպը: Այսուհանդերձ, Քեսապի վերաբերյալ Հակոբ Չոլաքյանի իրարահաջորդ հատորները թագն ու պսակը կկազմեն Քեսապին նվիրված այդ հրատարակությունների, մանավանդ որ Չոլաքյանի աշխատությունները բացառապես գիտական ուսումնասիրություններ են:

«Քեսապ» մատենաշարի երրորդ հատորը տարբեր հեղինակների ու փաստաթղթերի ժողովածու է: Այդ նյութերը տքնաջան փնտրտուքից հետո գտել, կազմել, խմբագրել, ծանոթագրել ու գիտական բարեխիղճ աշխատասիրությամբ լույս աշխարհ է բերել Հակոբ Չոլաքյանը:

Հատորն սկսվում է հեղինակի «Ներածությունով» (էջ 3-10), ուր Չոլաքյանը տալիս է 1950-ականներից սկսած Քեսապին նվիրված հրատարակությունների տեսությունը, արժեւորում դրանք, թվարկում «Քեսապ» մատենաշարի աշխատանքներում իրեն օժանդակողներին, համառոտ ներկայացնում երրորդ հատորի նյութերը:

Հատորի հիմնական ծավալը բաղկացած է չորս մասերից՝ տարբեր հեղինակների ուսումնասիրություններ կամ հուշագրություններ, փաստաթղթեր, վկայություններ, հավելված: Կազմողը ներկայացնում է տվյալ հեղինակի կենսագրությունը, նյութի հեղինակման ու հայտնաբերման պատմությունը, տեղեկություններ տալիս այդ ձեռագրերի մասին, որոնք Քեսապի պատմությունը, ազգագրությունն ու բանահյուսությունն ուսումնասիրողների համար սկզբնաղբյուրի արժեք ունեն:

Առաջին նյութը Քեսապի շրջանի ՀՅԴ ղեկավար, բժիշկ Ավետիս Ինջեջիկյանի (1884-1976) «Քեսապ եւ իր բարբառը» պայմանական վերնագրով ուսումնասիրությունն է (էջ 11-180): Այստեղ ներկայացվել են Քեսապի պատմությունը հնագույն ժամանակներից մինչեւ 1940-ական թթ., շրջանի դպրոցների, հարանվանությունների ու եկեղեցիների պատմությունները, տոհմերը, բարբառը: Վերջին բաժնում հատկապես կարեւոր է բարբառային բառերի բառարանը (էջ 137-178): Երկրորդ նյութը Քեսապի շրջանի Բաղջաղազ գյուղացի Մարիամ Սարամաջյան-Չյութիճյանի «Ինքնակենսագրությունն» է (էջ 181-230) գրված Դեթրոյթում (ԱՄՆ), 1948 թ., հայատառ թուրքերենով, որը հայերենի է վերածել Չոլաքյանը: Այս նյութի մեջ հույժ կարեւոր են հեղինակ-ականատեսի վկայությունները 1909-ի աղետից եւ Մեծ եղեռնից սիրիական անապատներում: Երրորդը Սիմոն (հետագայում Տեր Հուսիկ քահանա) Արանյանի Քեսապի եւ շրջակա 1920 թ. մարդահամարն է (էջ 231-292): Սա հույժ կարեւոր աղբյուր է եւ առատ նյութ է մատակարարում շրջանի հայոց անձնանունները, տոհմագրությունը, ընտանիքի կազմը, արհեստները, քաղաքացիական վիճակն ու պանդխտության երեւույթն ուսումնասիրողների համար: Այս սկզբնաղբյուրը կարեւոր է եւս մեկ տեսակետից. նրա տվյալները համեմատելով 1911 թ. Մովսես վրդ. Ոսկերիչյանի կատարած մարդահամարի տվյալների հետ (վերջիններս լույս են տեսել մատենաշարի առաջին գրքում), կարելի է մոտավոր պատկերացում կազմել Մեծ եղեռնի տարիներին քեսապցիների կրած մարդկային կորուստների մասին: Չորրորդ նյութը քեսապցի հայրենադարձ Սաղաքիա Պապուճյանի «Քեսապը Հայաստանում» հուշագրությունն է (էջ 293-362) գրված 1991 թ. Էջմիածնում: Այստեղ եւս կան նյութեր 1909 եւ 1915 թթ. աղետների մասին, առածներ ու ասացվածքներ բարբառով, հատկապես կարեւոր են Ներգաղթի նկարագրությունը եւ հայրենադարձ քեսապցիների տեղաբաշխումը Խորհրդային Հայաստանում:

Հատորի «փաստաթղթեր» մասը եւս բովանդակում է չորս նյութ. «1909-ի աղէտը» (էջ 365-392), «1919-1922 թուականներու դէպքերուն մասին» (էջ 393-410, ֆրանսիական եւ հայկական արխիվային տպված ու անտիպ փաստաթղթեր), «Ազգայնական շարժումը հայ աւետարանական համայնքին մէջ» (էջ 411-461), «Մայր համայնքի թեմական նիւթեր» (էջ 462-486):

Երրորդ մասը՝ «Վկայութիւններ» խորագրին տակ (էջ 487-527) ներկայացնում է տարբեր մարդկանց հուշերը տարագրության, Քեսապի ներքին կյանքի եւ շրջանի 1939 թ. Սիրիային կցվելու մասին:

Չորրորդ մասը «Հավելված»-ն է (էջ 529-558), ուր տեղ են գտել հեղինակի նախորդ հրատարակություններում լույս չտեսած բանահյուսական զանազան նյութեր, մասնավորապես՝ երգեր (ձայնագրել է Ժիրայր Ռեիսյանը):

Ավարտին բերվել են «Քեսապ» մատենաշարի երեք հատորներում հիշատակված անձնանունների եւ տեղանունների ցանկերը, օգտագործված աղբյուրների եւ գրականության ցանկը:

Հատորի ամենավերջում տեղ է գտել «համայնապատկերներու, հին տուներու, աշխատանքի տեսակներու, տարազներու, դպրոցներու, միութիւններու եւ հայրենադարձ քեսապցիներու» լուսանկարների ալբոմը (էջ 609-670), որը եւս հսկայական տեղեկություն է փոխանցում շրջանի պատմության ու ազգագրության մասին: Դրանցից չափազանց հետաքրքրական է Ազգ. Սահակյան վարժարանի մանկապարտեզի 1934-35 տարեդարձի խմբանկարը (էջ 634), ուր երեւում է նաեւ երեք տարեկան Նշան Սարգիսյանը՝ կաթողիկոսական երկու աթոռների ապագա գահակալը:

Գրքում տեղ են գտել նաեւ բազմաթիվ լուսանկարներ, փաստաթղթերի պատճեններ եւ այլն:

«Քեսապ» մատենաշարի վկայություններից է այն, որ 1995 թ. տպագրված առաջին հատորը վաղուց է սպառվել, եւ խիստ անհրաժեշտություն է դարձել նրա վերահրատարակությունը:

Հոգնել չիմացող Հակոբ Չոլաքյանը մտադիր է շուտով տպագրել իր թեկնածուական ատենախոսությունը՝ «Անտիոքի մերձակա Մուսի հովտի հայերը»՝ նրան կցելով Ալեւիների լեռներում ծվարած Արամո եւ Ղնեմիե հայկական գյուղերի մասին իր ուսումնասիրությունը, որով հայագիտության համար հիմնականում կատարվի հյուսիսարեւմտյան Սիրիայի հայկական չորս կղզեխմբերի համապարփակ ուսումնասիրությունը:

Մեր կարծիքով, հայրենադարձ քեսապցիներն ու նրանց սերունդները պետք է արթնանան իրենց թմբիրից եւ կազմակերպվելով փորձեն փրկել բնօրրանից իրենց բերած հոգեւոր հարստությունները ու դրանք պահ տալ եկող սերունդներին, այնպես, ինչպես 1968 թ.-ից առ այսօր արել ու անում է Հակոբ Չոլաքյանը:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Դատական նիստի հերթական ձգձգումները

Երեկ վճռաբեկ դատարանում նախատեսված Հայաստանի գրողների միությանը պատկանող պոլիկլինիկայի տարածքի հարցի լսումը հետաձգվեց: Պոլիկլինիկան, որ շուրջ 40 տարի անվճար բուժօգնություն էր տրամադրում միության անդամներին եւ նրանց ընտանիքներին, Արաբկիր թաղապետարանի ավագանու որոշմամբ հունվարի 8-ին հանվել էր աճուրդի եւ վաճառվել՝ առանց գրողների միության ղեկավարությանը տեղյակ պահելու: ՀԳՄ-ի հայցը լսվել է Արաբկիրի առաջին ատյանի դատարանում եւ որոշվել է պոլիկլինիկան վերադարձնել նախկին տիրոջը՝ գրողների միությանը: Սակայն աճուրդում ընդամենը 7.000 դոլարով սեփականատեր դարձած ոմն Մելիքսեթյանը դատարանի վճիռը բողոքարկել է վերաքննիչ դատարան:

Այսօր առավոտյան վճռաբեկ դատարան ներկայացած շուրջ 40 գրողներ (Պ. Զեյթունցյանը, Լ. Անանյանը, Զ. Բալայանը, Ավ. Իսահակյանը, Մ. Դուկասյանը, Լ. Միրիջանյանը, Էդ. Ավագյանը, Եր. Պետրոսյանը եւ ուրիշներ) տեղեկացան, որ նիստը հետաձգվում է անորոշ ժամանակով: Ներկա գրողներից շատերը խոստովանեցին, որ առաջին անգամ են դատարանում լինում: Նիստի հետաձգման անհեթեթ պատճառաբանությունը, այն է՝ օրվա դատական նիստերի առատությունը եւ հարցի լսման համար ժամանակ չլինելը, զայրույթի եւ բողոքի բուռն ալիք բարձրացրեց: Գրողները գտան, որ տեղեկությունը 15 րոպե ուշացնելու ընթացքում նույնիսկ կարելի էր լսել սույն գործը: Ներկա էին շահագրգիռ երկու կողմերն էլ՝ ե՛ւ գրողները, ե՛ւ գնորդը: Գրողների համար ինչպես կենսական անհրաժեշտության, նույնպես եւ բարոյական նշանակության այս հարցը վաղուց դուրս է եկել իրենց շրջանակներից եւ ստացել հասարակական հնչեղություն: Գրողների միության պոլիկլինիկայի վաճառքը հետաքրքրություն է առաջացրել ոչ միայն Հայաստանում, նաեւ սփյուռքում: ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը պատմում է, որ սփյուռքահայ համայնքներում, Արաբկիր համայնքի առաջին ատյանի դատարանի՝ պոլիկլինիկան հետ վերադարձնելու որոշումից հետո շատերը զարմացել էին, թե ինչպես դարմանատունը հետ նվաճեցինք: Այդ նույն զարմանքն ունեցել են եւ հայաստանցիները, երբ տասնյակ մարդիկ մոտենում ու շնորհավորում էին... «շնորհավորում էին մեր ունեցածը հետ վերադարձնելու առիթով»:

Սրանք մեր ժամանակի բարքերն են: «Նժարի մի կողմում օրենքն ու բարոյականությունն է, մյուս կողմում՝ փողը», նկատում էին գրողները: Ի դեպ, քաղաքի կենտրոնում 7.000 դոլարով կատարված վաճառքի (որի իրական գինը 100.000-ից անցնում է) հետեւում շատերը տեսնում են ավելի մեծ գործարքների ծանոթ ուրվականը:

Մ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

1000 ԱՄՆ դոլար լավագույններին

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը արվեստի, գրականության եւ գիտության լավագույն աշխատանքներին կշնորհի «Վահան Թեքեյան» մրցանակ՝ դիպլոմ, մեդալ եւ 1000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Միությունը վերականգնել է ամենամյա մրցանակաբաշխությունը՝ հինգ անվանակարգերին (գեղարվեստական գրականություն, երաժշտություն, կերպարվեստ, թատրոն, կինո) ավելացնելով եւս երեք բնագավառ՝ ճարտարապետություն, հեռուստառադիոլրագրություն եւ հումանիտար գիտություններ:

Հումանիտար գիտությունները ներառում են գրականագիտության, երաժշտագիտության, թատերագիտության, արվեստաբանության, հոգեբանության ոլորտի գիտական աշխատանքները, իսկ հեռուստառադիոլրագրությունը՝ 2003-ի ընթացքում եթեր հեռարձակված հեռուստահաղորդումները:

Պարտադիր է, որ աշխատանքները ստեղծված լինեն 2003 թ. ընթացքում:

Մրցանակաբաշխությանը կարող են մասնակցել անհատներ եւ խմբեր Հայաստանից եւ սփյուռքից: Նրանք պետք է ներկայացնեն ստեղծագործական միություններ, նախարարությունները, Գիտությունների ազգային ակադեմիան, բուհերը, հասարակական կազմակերպությունները, հրատարակչությունները, զանգվածային լրատվության միջոցները, սփյուռքահայ կազմակերպություններ:

Թեքեյան միության փոխնախագահ, գրող, արվեստաբան Սերգեյ Գալստյանի խոսքով, սա լուրջ մրցանակաբաշխություն է, եւ ակնկալում են ստանալ գեղագիտական բարձր չափանիշների համապատասխանող աշխատանքներ, որոնց կողքով անտարբեր անցնել չի կարելի:

Բոլոր գործերը պետք է դրսեւորեն հայեցի մտածողությունը, արտացոլեն հայրենի բնաշխարհի, հայրենական կյանքի գեղարվեստական պատկերները: Դրանք պետք է նպաստեն հայոց մշակույթի, գրականության եւ հումանիտար գիտությունների զարգացմանն ու տարածմանը, օժտված լինեն մնայուն արժեքների հատկանիշներով:

Յուրաքանչյուր անվանակարգ ունի հինգ հոգուց բաղկացած դատակազմ իր նախագահով: Հասարակական հիմունքներով գործող հանձնաժողովի որոշումները կհաստատի Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնական վարչությունը:

ԳԱՅԱՆԵ ԼԱԼԱՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՆԸ

Հարգանքի տուրք Գուրգեն Սեւակի հիշատակին

Լրացավ հայ խոշոր լեզվաբաններից մեկի՝ բանասիրության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՍՍՀ եւ ՎՍՍՀ գիտության վաստակավոր գործիչ, ՀՍՍՀ ԳԱ ակադեմիկոս Գուրգեն Սեւակի (Գրիգորյան) ծննդյան 100-ամյակը: Դժվար է թվարկել այն բոլոր ծառայությունները, որ նա մատուցել է հայ լեզվաբանությանը: Ընթերցողին հիշեցնենք միայն, որ տասնամյակներ շարունակ դպրոցում շարահյուսությունը դասավանդվում էր նրա հրաշալի դասագրքով, որն ունեցել է 30-ից ավելի հրատարակություն՝ սկսած 1936-ից: Ասենք նաեւ, որ Սեւակը հեղինակ է 100-ից ավելի գիտական երկերի, եղել է պետական տերմինաբանական կոմիտեի գիտքարտուղարը, այնուհետեւ ԳԱ նախագահությանը կից գիտատեխնիկական տերմինաբանության խորհրդի նախագահը:

Գուրգեն Սեւակին երախտագիտությամբ եւ պատկառանքով հիշող հայ էսպերանտիստները, որոնք հաջողությամբ շարունակում են իրենց ուսուցչի սկսած պատվաբեր գործը, չէին կարող անտեսել նրա հոբելյանը, եւ ապրիլի 30-ին Արտասահմանյան երկրների հետ բարեկամական կապերի միության շենքում տեղի ունեցավ հիշարժան երեկո, որին հրավիրված էր նաեւ մեծ լեզվաբանի ընտանիքը:

Երեկոն բացեց Հայաստանի էսպերանտո միության նախագահ Լիդա Էլբակյանը, որը հյուրերին ծանոթացրեց Սեւակի կյանքի ու գործունեության կարեւոր դրվագներին:

Բանասիրության դոկտոր, Սեւակի ասպիրանտ Երջանիկ Գեւորգյանը ներկայացրեց հոբելյարին վերաբերյալ տարբեր տեսանկյուններից հետաքրքիր փաստեր՝ հիշելով նրա կենսագրությունից. 1926 թ. Սեւակը Կենտկոմից գործուղվել է Լենինգրադ՝ մասնակցելու էսպերանտիստների միջազգային ժողովին: Այնտեղ նկարահանվել է «Էսպերանտիստ Սեւակը եղբայրանում է գերմանացի բանվորի հետ» վավերագրական կինոնկարում: Բարեկամանալու առիթը եղել է «Աբու Լալա Մահարի» պոեմի թարգմանության ընթերցումը:

Այնուհետեւ ներկաները մեծ հուզմունքով ունկնդրեցին Գ. Սեւակի ձայնը, որը հնչել է նրա էսպերանտիստ դառնալու 60-ամյակի առթիվ կազմակերպված երեկոյի ժամանակ՝ 23 տարի առաջ: Նա պատմում է, թե ինչպես ինքը՝ Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցի 17-ամյա աշակերտը, փողոցում նկատում է մի ազդ էսպերանտո լեզվի եւ նրա դասընթացի մասին եւ անմիջապես ոգեւորվում է այդ առաջավոր գաղափարին, որին ընդմիշտ հավատարիմ է մնում:

Իրենց առաջին ուսուցչի սկսած գործի հաջող շարունակության մասին է վկայում նաեւ այն փաստը, որ հավանաբար 2-3 ամսից լույս կտեսնի «Հայերեն-էսպերանտո-ռուսերեն եւ էսպերանտո-հայերեն-ռուսերեն» բառարանը՝ նվիրված Գ. Սեւակի 100-ամյակին:

Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Եզրափակիչի առաջին մասնակիցը «Պորտոն» է

ՈւԵՖԱ-ի ներկայիս գավաթակիր «Պորտոն» վերջին 14 տարվա ընթացքում առաջին պորտուգալական թիմն է, որ մտնում է չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ։ Կիսաեզրափակիչ պատասխան խաղում «Պորտոն» հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով հաղթեց իսպանական «Դեպորտիվոյին»։ Մրցակիցների առաջին խաղում դարպասները մնացել էին անառիկ եւ ամեն ինչ պետք է վճռեր թիմերի պատասխան մրցավեճը։ Հաշվի առնելով սեփական դաշտի գործոնը, իսպանացիների հնարավորությունները անհամեմատ բարձր էին գնահատվում։ «Դեպորտիվոն» իր առջեւ նպատակ էր դրել նվաճելու մրցանակը։ Նպատակին հասնելու համար «Դեպորտիվոյի» գլխավոր մարզիչ Խավյեր Իրուրետան Մադրիդի «Ռեալի» հետ սկզբունքային խաղին խաղադաշտ էր դուրս բերել թիմի երկրորդ կազմը, որն, ի դեպ, հաջողության էր հասել։

Իսկ ահա կիսաեզրափակիչ պատասխան խաղում «Դեպորտիվոն» չկարողացավ իրեն դրսեւորել եւ նման չէր այն թիմին, որը նախորդ փուլում 4-0 հաշվով ջախջախել էր չեմպիոնների լիգայի ներկայիս գավաթակիր «Միլանին»։ «Դեպորտիվոյի» կազմում որակազրկման հետեւանքով բացակայում էին Անդրադեն եւ թիմի վետերան Մաուրո Սիլվան։ Առաջին խաղակեսում դաշտում ակտիվ խաղ չէր ընթանում, երկու թիմերն էլ հիմնական ուշադրությունը նվիրել էին պաշտպանությանը։ «Պորտոն» որոշ առավելություն ուներ, սակայն սուր պահեր ստեղծել չհաջողվեց։ Իսկ միակ հիշարժան գոլային պահը ստեղծեց «Դեպորտիվոն»։ 36-րդ րոպեին Վալերոնը մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահի դիմաց, սակայն չկարողացավ գրավել դարպասը։

Ընդմիջումից հետո «Պորտոն» մոտ էր հաջողությանը, սակայն 47-րդ րոպեին Դեկուի փոխանցումից հետո Դեռլեյի հարվածը դիպավ ձողին։ Քիչ անց Դեռլեի հարվածի ճանապարհը փակեց պաշտպան Սեզարը։ Վերջինս էլ փաստորեն դարձավ «Դեպորտիվոյի» պարտության գլխավոր մեղավորը։ Սեփական տուգանային հրապարակում Սեզարը վայր գցեց Դեկուին եւ Դեռլեյը իրացրեց 11 մ հարվածը։ Հինգ րոպե անց «Դեպորտիվոն» կարող էր վերականգնել հավասարակշռությունը, սակայն Պանդիանին գլխի հարվածով մոտ տարածությունից վրիպեց։ 70-րդ րոպեին երկրորդ դեղին քարտը ստանալով, խաղադաշտը թողեց «Դեպորտիվոյի» խաղացող Նայբետը։ Չնայած թվային գերակշռությանը, «Պորտոն» չկարողացավ նոր գոլ խփել։ Իսկ ահա, իսպանացիները մոտ էին հաջողությանը։ Սկզբում Վալերոնը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց, կրկին վրիպեց, այնուհետեւ Տրիստանը քիչ էր մնացել տուգանային հարվածով խփեր պատասխան գնդակը։ Եվ այսպես, «Պորտոն» իրավունք նվաճեց մայիսի 26-ին Գելզենկիրխենում վիճարկելու չեմպիոնների գավաթը։ Եզրափակիչում պորտուգալացիների մրցակիցը հայտնի դարձավ երեկ ուշ երեկոյան, երբ ավարտվեց «Մոնակոյի» եւ «Չելսիի» մրցավեճը։

Անրին՝ պրեմիեր-լիգայի լավագույն ֆուտբոլիստ

Թեեւ ֆուտբոլի Անգլիայի առաջնությունը դեռեւս չի ավարտվել, արդեն հայտնի է լավագույն ֆուտբոլիստը։ Պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստների ընկերակցության վարկածով 2-րդ տարին անընդմեջ պրեմիեր-լիգայի լավագույն ֆուտբոլիստ է ճանաչվել «Արսենալի» ֆրանսիացի հարձակվող Թյերի Անրին։ Վերջինս իրոք գերազանց խաղ է ցուցադրում ընթացիկ մրցաշրջանում՝ 29 գնդակով վստահորեն գլխավորելով լավագույն ռմբարկուների ցուցակը, միաժամանակ լինելով «Ոսկե խաղակոշիկի» գլխավոր հավակնորդը։ Անցկացրած հարցման արդյունքներով Անրին գերազանցեց Սթիվեն Ջերարդին («Լիվերպուլ»), Ֆրենկ Լեմպարդին («Չելսի»), Ալան Շիրերին («Նյուքասլ»), Պատրիկ Վիեյրային («Արսենալ») եւ Ագուստին Օկոչային («Բոլտոն»)։

Առաջնության լավագույն երիտասարդ ֆուտբոլիստի համար սահմանված մրցանակը կհանձնվի «Չելսիի» կիսապաշտպան Սկոտ Պարկերին։

Բլատերը դեմ է ոչ-ոքիներին

ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը ցանկանում է վերանայել ֆուտբոլում ոչ-ոքի արդյունքը։ Նա առաջարկում է խաղը ոչ-ոքի ավարտելու դեպքում նշանակել 11 մ հարվածաշար։ Իր այս մտահղացումը նա բացատրում է այն բանով, որ ֆուտբոլը եւս մրցում է եւ յուրաքանչյուր մրցման ժամանակ պետք է ի հայտ բերվի հաղթողը։

Հարկ է նշել, որ Զեպ Բլատերի առաջարկը նորություն չէ։ Տարեց ֆուտբոլասերները, անշուշտ, հիշում են, որ ժամանակին դա արդեն կիրառվել է։ 1973 թ. ԽՍՀՄ առաջնությունում ոչ-ոքի արդյունքի դեպքում նշանակվում էր 11 մ հարվածաշար։ Այդ տարի առաջնության 255 հանդիպումներից 66-ում հարկ եղավ հաղթողին որոշելու համար 11 մ հարվածներ նշանակել։ Նման եղանակով փորձում էին պայքարել ոչ-ոքիների առատության դեմ։ Սակայն դա էլ չօգնեց։ Հաջորդ տարի նորամուծությունը վերացվեց։ Չորս տարի անց ոչ-ոքիների սահմանափակում մտցվեց։ Որոշակի քանակով ոչ-ոքիներից հետո թիմերին այլեւս միավորներ չէին գրանցվում։ Այդ եղանակով փորձում էին զարկ տալ հարձակողական ֆուտբոլին։ Սակայն թիմերը շատ շուտ դրա հակաթույնն էլ գտան։ Եթե նախկինում պայմանավորված խաղերում հիմնականում մրցակիցների միջեւ ոչ-ոքի էր գրանցվում, ապա այդ տարիներին թիմերից յուրաքանչյուրը հաղթում էր սեփական հարկի տակ։ Ոչ-ոքիների լիմիտը ԽՍՀՄ-ում վերացվեց 1988 թ.։

Հարձակողական խաղը խրախուսելու հարցում ճիշտ որոշում կայացրին ֆուտբոլի հայրենիքում։ Անգլիայում սկսեցին հաղթանակի համար թիմին շնորհել 3 միավոր, իսկ ոչ-ոքին նախկինի պես գնահատվում էր մեկ միավորով։ Հետագայում ՖԻՖԱ-ի որոշմամբ միավորների հաշվարկման այդ համակարգը կիրառվեց ողջ աշխարհում։

Հետաքրքրական է, որ դեռեւս անցյալ տարի ոչ-ոքիները վերացնելու հարց էր բարձրացրել «Միլանի» նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնին, որը նաեւ առաջարկում էր ավելացնել փոխարինումների թիվը։ Առայժմ հայտնի չէ, թե Բլատերի նոր մտահղացումն ինչպիսի արձագանքի կարժանանա ֆուտբոլային աշխարհում։

«Յուվենտուսն» ու «Համբուրգը» հետաքրքրվում են Երյոմենկոյով

Ֆիննական ՀԻԿ ակումբի 21-ամյա կիսապաշտպան Ալեքսեյ Երյոմենկոն մոտ ժամանակներս հնարավոր է համալրի իտալական «Յուվենտուսի» կամ գերմանական «Համբուրգի» շարքերը։ Հանրահայտ այս ակումբները պայքարում են շնորհալի ռուս ֆուտբոլիստի համար, որի հայրը ֆուտզալի հմուտ վարպետ էր եւ հաջողությամբ պաշտպանել է ինչպես ԽՍՀՄ հավաքականի, այնպես էլ մոսկովյան «Սպարտակի», «Տորպեդոյի» եւ «Դինամոյի» պատիվը։ Ալեքսեյ Երյոմենկոն Ֆինլանդիայի հավաքականի կազմում մասնակցել է 5 խաղի եւ դարձել Չինաստանի եւ Մալթայի ընտրանիների դարպասը խփած գոլերի հեղինակ։ «Յուվենտուսը» Երյոմենկոյի համար ՀԻԿ-ին 1,4 մլն ֆունտ ստեռլինգ է առաջարկել։

ՇԱԽՄԱՏ

Գրոսմայստերի կոչում 13 տարեկանում

13-ամյա նորվեգացի շախմատիստ Մագնուս Կառլսենը Դուբայում անցկացված «Շեյխի գավաթի» խաղարկությունում լրացրեց գրոսմայստերի նորման։ Նա աշխարհում 2-րդ ամենաերիտասարդ գրոսմայստերն է։ Ավելի երիտասարդ տարիքում՝ 12 տարեկան 7 ամսականում շախմատային բարձրագույն տիտղոսին արժանացել է ուկրաինացի Սերգեյ Կարյակինը 2002 թ.։ «Նորվեգական Մոցարտը» բնակվում է Բերում քաղաքում։ Շախմատով սկսել է զբաղվել 8 տարեկանից՝ խաղալով հոր հետ։ Նա շատ շուտ յուրացրեց շախմատային խաղի գաղտնիքները։ Այս տարվա մարտին Կառլսենն իր հասուն խաղով աչքի ընկավ Ռեյկյավիկում անցկացված արագ շախմատի մրցաշարում, որտեղ հաղթեց Կարպովին, իսկ Կասպարովի հետ առաջին պարտիան ավարտեց ոչ-ոքի, թեեւ երկրորդում զիջեց, սակայն ահեղ մրցակցին բավական անախորժություններ պատճառեց։

Նորվեգիայի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ Յուգո Պարը համոզված է, որ Մագնուս Կառլսենը 18 տարեկանում կնվաճի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը։

Նախապատրաստվում են ընտրական մրցաշարին

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների պատանեկան հավաքականը շարունակում է նախապատրաստությունը Սլովակիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի 2-րդ փուլի հանդիպումներին։ Մայիսի 2-ից հավաքականի անդամները գլխավոր մարզիչ Վարդան Մինասյանի ղեկավարությամբ Երեւանում ուսումնամարզական վերջին հավաքն են անցկացնում։

Ընտրական մրցաշարի մեկնարկը կտրվի մայիսի 19-ին։ Այդ օրը Բրատիսլավայում Երեւանի ժամանակով ժամը 17-ին կսկսվի Հայաստան-Գերմանիա մրցախաղը։ Երկու օր անց մեր պատանիները ուժերը կչափեն Սլովակիայի ընտրանու հետ, իսկ մայիսի 23-ին ավարտական տուրի հանդիպումը կանցկացնեն պորտուգալացիների հետ։ Նշենք, որ ինչպես 17 տարեկանների դեպքում, այս մրցաշարում էլ միայն խմբի հաղթողն իրավունք կստանա մասնակցելու Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլին։

Ռոմարիոյի հերթական նվաճումը

Բրազիլացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ, 1994 թ. աշխարհի չեմպիոն Ռոմարիոն «Կորիտիբայի» հետ խաղում նոր նվաճման հասավ։ «Ֆլումինենսեի» հարձակվողն այդ խաղում խփեց պաշտոնական մրցումներում իր 900-րդ գոլը։ Հոբելյանական գոլը «Ֆլումինենսեին» փրկեց պարտությունից (1-1)։ Խաղից հետո Ռոմարիոյին նվիրեցին «Ֆլումինենսեի» մարզաշապիկ, որի վրա գրված էր 900 թիվը։ Հանդիպումից հետո նա նշել է, որ այդ 900 գոլերը կիսում է ֆուտբոլային իր ողջ գործունեության ընթացքում իր հետ հանդես եկած ֆուտբոլիստների հետ։ Նա նաեւ հայտարարել է, որ իր գերագույն նպատակն է որքան հնարավոր է շատ գոլեր խփել եւ հասնել մոգական 1000 թվին։ Նշենք, որ 800-րդ գոլը Ռոմարիոն խփել էր 2001 թ. հոկտեմբերին։ Իսկ նրա լեգենդար հայրենակից Պելեն ֆուտբոլային գործունեության 21 տարվա ընթացքում մրցակիցների դարպասներն է խփել 1200-ից ավելի գոլեր։

«Միլանը» ֆուտբոլիստների փոխանակում է առաջարկում

Իտալական «Միլանի» ղեկավարությունը հետաքրքրվում է անգլիական «Չելսիի» արգենտինացի հարձակվող Էռնան Կրեսպոյով, որը դժգոհ է իր ներկա վիճակով։ Սակայն «Միլանը» մտադիր չէ վճարել նույնիսկ այն գումարը (16,8 մլն ֆունտ), որով ժամանակին «Չելսին» գնել էր Կրեսպոյին։ Փոխարենը իտալացիներն առաջարկում են ֆուտբոլիստների փոխանակում կատարել։ Կրեսպոյի դիմաց «Միլանն» առաջարկում է Ֆիլիպո Ինձագիին կամ Յոն Դալ Թոմասոնին։

вклад **Нарекаци**
Мудрость истории

- **1 месяц - 5% годовых**
- от **1000** до **10000 USD** или **EURO**
- досрочное изъятие - в течение **1 часа** и начислением **2% годовых**

вклад **Хоренаци**
Правота разума

- **3 месяца - 6% годовых**
- от **1000** до **10000 USD** или **EURO**
- досрочное изъятие - начисление **2%** в течение 1 месяца, **3%** - в течение 2 месяца, **4%** - в течение 3 месяца
- при пролонгации - **подарок "ArCa Classic"**

вклад **Ширакаци**
Сила красоты

- **6 месяцев - 7% годовых**
- от **1000** до **30000 USD** или **EURO**
- досрочное изъятие - **до 30 дней – 2%, после 30 дней - 3% годовых**

вклад **Маштоц**
Величие любви

- **12 месяцев - 8% годовых**
- от **1000** до **30000 USD** или **EURO**
- **ежемесячная** капитализация или выплата процентов
- досрочное изъятие - **до 30 дней – 2%, после 30 дней - 3% годовых**

ЮНИБАНК
РЕАЛЬНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ
53 98 70
www.unibank.am

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD До 5 млн.	USD, EURO До 10.000
до востребования		0*	0*
31 - 90 дней	в конце срока	7,5	5,5
	ежемесячно	7	5
91 - 182 дня	в конце срока	8	6,5
	ежемесячно	7,5	6
183 - 364 дня	в конце срока	8,5	7,5
	ежемесячно	8	7
365 дней и более	в конце срока	9	8
	ежемесячно	8,5	7,5

Вклады превышающие 5 млн. AMD или 10 тыс. USD, EURO и/или сроком более 550 дней - по индивидуальным ставкам.
* в отдельных случаях процентная ставка определяется на договорной основе
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50.000 AMD
- 100 USD, EURO

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

- Центральный офис

г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел: (3741) **539870**
e-mail: unibank@unibank.am

- Филиалы в г. Ереване:

Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) **542431**

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел: (3741) **776627**

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) **261838**

- Филиалы в Армении:

Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) **40872**

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) **33055**

«Սեսեր» վիրուսն արդեն ավելի քան մեկ միլիոն համակարգիչ է ախտահարել ամբողջ աշխարհում

ՏՈԿԻՈ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Սեսեր» նոր վիրուսն այսօրվա դրությամբ արդեն ավելի քան մեկ միլիոն անձնական համակարգիչ է ախտահարել ամբողջ աշխարհում՝ կանգնեցնելով եվրահանձնաժողովի մի շարք գրասենյակների, բանկերի, Մեծ Բրիտանիայի առափնյա պահպանության ծառայության 19 տարածաշրջանային կենտրոնների, տոմսերի ամրագրման էլեկտրոնային համակարգերի աշխատանքը:

Վիրուսը, որը մասնագետները գլոբալ ցանցում առաջին անգամ հայտնաբերել էին անցյալ հանգստյան օրերին, ախտահարում է «Մայքրոսոֆտ» ընկերության մշակած գործառնական համակարգերը՝ «Վինդոուզ-2000»-ը, «Վինդոուզ էն Թի»-ն եւ «Վինդոուզ էքս Փի»-ն: Ի տարբերություն նախորդ խոշորամասշտաբ վիրուսային գրոհների, «Սեսերը» համակարգչում ներդրվում է առանց օգտագործողի կողմից որեւիցե գործողության:

Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի որոշմամբ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը մայիսի 5-ից սահմանվել է տարեկան 17 տոկոս:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

HUBERT HUMPHREY FELLOWSHIP PROGRAM

The Public Affairs Section of the Embassy of the United States of America is pleased to announce the annual competition for the **Hubert Humphrey Fellowship** in the United States for the 2005-2006 academic year.

The Humphrey Fellowship Program is a one year, full scholarship program offered to mid -career professionals who have a commintment to public service, are in leadership positions and at a point in their careers to fully benefit from a self-defined program of independent study at a leading U.S. university. The program awards a certificate from the U.S. Government and *it is not designed to deliver an advanced degree.* The Hubert H. Humphrey Fellowship Program brings accomplished professionals from developing countries and transition states to the United States at a midpoint in their careers for a year of study and related professional experiences. Fellowships are granted competitively to professional candidates with a commitment to public service in either the public or private sector.

BASIC REQUIREMENTS FOR THE SCHOLARSHIP

- Armenian citizenship
- A Bachelor's degree
- Five years of substantial professional experience
- Demonstrated leadership qualities and a record of public service
- Fluency in English

ELIGIBLE FIELDS ARE:

- Natural resources and environmental management
- Public policy analysis and public administration
- Economic development
- Agricultural development/ agricultural economics
- Finance and banking
- Human resource management/personnel
- Urban and regional planning
- Public health policy and management
- Technology policy and management
- Educational planning
- Law and human rights
- Communications /journalism
- *Drug abuse epidemiology/prevention /education/ treatment (NIDA)

*The field of drug abuse includes drug abuse with an emphasis on drug abuse epidemiology, education, prevention and treatment. NIDA applicants should hold an earned doctoral degree in medicine, health, biomedical, behavioral, or social science, candidates holding master's degree and who have substantial professional experience and/or research background will also be considered. For NIDA applicants a short additional application is required and may be obtained from the U.S. Embassy.

APPLICATION PROCEDURE AND COMPETITION SCHEDULE

Interested applicants must apply to the U.S. Embassy. After national selection, the finalist will take the TOEFL exam. Applicants with TOEFL scores lower than 525 paper-based and 195 computer-based will be technically ineligible. The final nominations are reviewed in the United States by independent review committees and the J. William Fulbright Foreign Scholarship Board. Awards are announced by March each year for Fellowships beginning in August/September.

Applications may be obtained from the Public Affairs Office of the U.S. Embassy in Yerevan, or downloaded from the Embassy web site: http://www.usa.am. 'All materials must be typed or computer-generated. The application includes a preliminary test of English language ability, which will be conducted only for those who will be invited for an interview after the first selection round by the U.S. Embassy.

Completed applications must be submitted to Anahit Khachatryan, Cultural Affair' Assistant, Public Affairs Office, U.S. Embassy, at 52-98-25 or 52-70-01, ext: 4477, who may also be contacted for more information about the fellowship.

FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

- How strict are the deadlines? Deadlines are firm.
- If I was not successful in previous competitions, can I apply again? Yes.
- What are the selection criteria? The following factors are considered: leadership ability, commitment to public service, candidate's objectives and program plan/personal statement, professional and personal qualifications, need for the program and language proficiency. Preference will be given to candidates with little or no previous experience in the United States.
- Can I complete my Masters Degree while on the program? No. The Humphrey Fellowship is a non-degree program.
- What are the basic benefits? The Humphrey Fellowship provides international travel, tuition and university fees, accident/sickness insurance, monthly maintenance allowance and funding for books and professional activities. The Humphrey Program does not provide financial support for accompanying dependents.
- Can family members accompany? The Humphrey award does not include an additional allowance for dependents. The Fellow may request permission for dependents to join him/her in the US, but must show proof of adequate personal funds to cover living expenses and dependent's health insurance.
- Do I have to arrange university affiliation in the United States? No. There is no provision for fellows to request placement at any particular university. The universities are selected on a competitive basis. Each university is chosen based on institutional resources and the level of support and guidance'it offers to the participants.
- Should I mail references together with the application package? Referrers should fax directly to the Public Affairs Office of the U.S. Embassy, or enclose the letters in separate sealed envelopes in the application package.
- When should I submit diploma transcripts/translations? Since this is costly, we require it only for the finalists. Please make sure you will be able to submit it when you are selected as a finalist. If you are unable to submit it, you will be considered as ineligible.

Deadline for submission: June 11, 2004.

Կոմունալ ենթակառուցվածքային նախագիծ- Հայաստան
Ջրաչափերի ձեռքբերման մրցույթի հրավեր

Ռեգիոնալ ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման ընկերությունը, «Նոր ակունք» ՓԲԸ-ն եւ ք. Արմավիր ՀՀ, հրավիրում է փորձառու կազմակերպություններին մասնակցել 5500 կենցաղային սառը ջրի ջրաչափերի եւ լրացուցիչ պարագաների ձեռքբերման մրցույթին:

Ձեռքբերումը կկատարվի «Կոմունալ ենթակառուցվածքային նախագծի» սահմաններում, որը ֆինանսավորվում է հայ-գերմանական ֆինանսական համագործակցության վարկի միջոցով, KfW Kreditanstalt fuer Wiederaufbau կողմից: Արտադրանքների վճարումը կկատարվի KfW բանկի միջոցով՝ ուղիղ վճարման եղանակով:

Մրցութային փաստաթղթերի ամբողջ փաթեթը անգլերենով կարող է գնվել՝ ներկայացնելով գրավոր դիմում ներքոհիշյալ հասցեով եւ վճարելով անվերադարձ գումար, որը կազմում է 150 եվրո կամ համարժեք դրամ յուրաքանչյուր փաթեթի համար, 2004 թ. մայիսի 5-30-ն ընկած ժամկետում: Առաջարկների ներկայացման ժամկետ է համարվում 2004 թ. հունիսի 30-ը: Մրցութային փաստաթղթերի համար վճարումը կկատարվի բանկային հաշվարկների հիման վրա: Դրամական փոխանցության պատճենը անհրաժեշտ է կցել դիմումին:

Բանկ՝ HSBC
Մասնաճյուղ՝ Երեւան, Հայաստան
Պատճեն՝ «Նոր ակունք» ՓԲԸ
Հ/հ (եվրո)՝ 001-150 648-102
Հ/հ (դրամ)՝ 001-150 648-001

Հետագա տեղեկությունների համար դիմել
«Նոր ակունք» ՓԲԸ
Պրն Ն. Գեւորգյան, գլխավոր տնօրեն
Հայաստանի Հանրապետություն, Արմավիր,
Սաշտոգի 59 փ.
Հեռ. 00374-37-50582
Ֆաքս 00374-3750982

«Տիգրիս» ՍՊԸ ռիէլթորական ընկերությունը Երեւանի «Աղամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում «Օմեգա» ՊՓԲԸ-ի գույքը

- Հիմնական մասնաշենք (ընդ. մակերեսը՝ 1548.55 քմ):

Հասցե՝ ք. Գյումրի, Տեքստիլագործների փ. 29
Գույքի մեկնարկային գինը՝ 2.600.000 դրամ:
Աճուրդը դասական փուլերով, ս. թ. հունիսի 4-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13:00, մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 30-ը ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեով:
Տեղեկությունների համար դիմել «Տիգրիս» ՍՊԸ ընկերություն: Հեռ. 53-07-32 կամ 56-31-15, 56-48-83:

«Իննա-գրուպ» ՍՊԸ ռիէլթորական ընկերությունը Երեւանի «Աղամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում «Էմորիկի բանկ» (Հայաստան) ՓԲԸ-ին օտարման իրավունքով պատկանող գույքը

- Բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 97.8 քմ):

Հասցե՝ ք. Երեւան, Պարոնյան փող. 1, բն. 25
Գույքի մեկնարկային գինը՝ 45000 դոլարին համարժեք դրամ:
Աճուրդը դասական փուլերով, ս. թ. հունիսի 7-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13:00, մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 30-ը ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեով:
Տեղեկությունների համար դիմել «Իննա-գրուպ» ընկերություն: Հեռ. 58 12 42 կամ 56-31-15, 56-48-83:

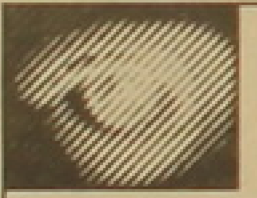

Նորարար փորձառական արվեստի կենտրոն
Մայիսի 07-21, բացումը ժ. 17:00-ին
ԵՐԱԶԸ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
Վեցերորդ ամենամյա այլընտրանքային արվեստի միջազգային փառատոն
07.05 17:00 Բացում
10.05 17:00 Տեսադիտում
11.05 18:00 Տեսաֆիլմ
12.05 18:00 Փորձառական թատրոն
13.05 17:00 Քննարկումներ
14.05 18:00 Փորձառական թատրոն
16.05 17:00 Ռոք համերգ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 6.05.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	550.47	545.00	556.00
EUR	1	եվրո	667.50	663.50	671.50
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.05	17.90	20.20

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համաձայն «Արդշինինվեստբանկ» եւ «Հայ-Ռուսգազարդ» փակ բաժնետիրական ընկերությունների միջեւ կնքված պայմանագրի, «Արդշինինվեստբանկ»-ը Հայաստանի Հանրապետության բնակելի տների /առանձնատների/ սեփականատերերին կամ լիազորված անձանց տրամադրում է մեկ տարի մարման ժամկետով նպատակային վարկեր: Վարկի գումարը, բնակչի կարգադրությամբ, փոխանցվելու է «Հայ-Ռուսգազարդ» փակ բաժնետիրական ընկերության հաշվին որպես կանխավճար՝ գազահաշվիչ ձեռք բերելու, ստուգաչափելու, վկայագրելու եւ տեղադրելու համար:

Բանկը պայմանագրային հիմունքներով վարկը կտրամադրի տարեկան 20% դրույքաչափով: Պայմանագրով սահմանված պայմաններով վարկի եւ տոկոսների մարումը կատարվում է յուրաքանչյուր ամիս:

Բնակիչը վարկ ստանալու նպատակով բանկ է ներկայացնում.

- «ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ ԳԳՄ-ի կողմից տրված տեղեկանք գազաֆիկացման ավարտի եւ գազահաշվիչի ձեռք բերման անհրաժեշտության մասին,
- անձնագրի պատճեն,
- տեղեկանք բնակության վայրից,
- տեղեկանք աշխատանքի վայրից՝ տրված գործատուի կողմից, որտեղ նշված լինի տեղեկություններ ամսական աշխատավարձի չափի եւ զբաղեցրած պաշտոնի վերաբերյալ, կամ հայտարարություն իր կամ ընտանիքի եկամուտների վերաբերյալ:

«ՀայՌուսգազարդ» ՓԲԸ
Թբիլիսյան խճուղի 43
հեռ. 29-47-84

«Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ
Վ. Սարգսյան 6, 2-րդ մասնաշենք
հեռ. 56-75-44

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 5. 05. 2004 Գինը՝ 100 դրամ